

Največji slovenski dnevnik v Združenih državah. Velja za celo leto \$6.00 Za pol leta 3.00 Za New York celo leto 6.00 Za inozemstvo celo leto 7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The Largest Slovenian Daily in the United States. Issued every day except Sundays and legal holidays. 75,000 Readers

TELEFON: 2876 CORTLANDT Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879. TELEFON: 4687 CORTLANDT NO. 38. — ŠTEV. 38. NEW YORK, SATURDAY, FEBRUARY 14, 1920. — SOBOTA, 14. FEBRUARJA, 1920. VOLUME XXVIII. — LETNIK XXVIII.

NIKAKIH POGAJANJ S SRBJO JE IZJAVILA FRANCOŠKA VLADA

V PARIZU SO IZJAVILI, DA SO DOKUMENTI, KI SO BILI OBJAVLJENI V RIMU, ENOSTAVNA POTVORA. — ODNOSAJI MED BOLGARSKO IN SRBJO. — JUGOSLOVANSKE ČETE ŠE DOSEDAJ NISO ZASEDLE CARIBRODA.

Pariz, Francija, 13. februarja. — Francoski kabinet je danes formalno znanil vest, ki je bila priobčena v številnih rimskih časopisih, v kateri se je glasilo, da so se vršila med francosko in jugoslovansko vlado pogajanja za sklenitev vojaške konvencije. Po sestanku ministrov, kateremu je načeloval justični minister L'Hopiteau, ki je zastopal odsotnega ministrskega predsednika Milleranda, je bilo izdano naslednje oficijelno ugotovilo: — Dokumenti, ki so bili objavljeni v gotovih italjanskih listih glede nameravane vojaške zveze med Francijo in Jugoslavijo, so enostavne potvora. Vršila se niso nikakoli pogajanja glede takega dogovora.

Bofija, Bolgarska, 13. februarja. — Kljub nasprotnim trditvam v protislovanskih listih se je izvršila velika izprememba na boljše v odnosih med Srbijo in Bolgarsko.

Naslednji dogodek je nad vse značilen. Caribrod okraj je mirovna konferenca pripisala Srbiji, vendar pa tega okraja še dosega niso zasedle jugoslovanske čete. Čeprav je dogodek sam posebi neznaten ter še ni zaključen, je imel kljub temu precejšen vpliv na odnose med Srbijo in Bolgarsko.

Glasi se, da je večina članov jugoslovanske narodne skupščine proti okupaciji kakšnega nadaljnjega bolgarskega ozemlja od strani Srbije in da izjavlja, da bo glasovala proti vsaki taki odredbi. Prevladalec Caribroda, ki se pobegnili v Bolgarsko, se vračajo sedaj domov sredi velikega navdušenja ostalih.

Ministrski predsednik Stambulovski je rekel: — Danes so odnosi med Srbi in Bolgari veliko boljši kot pa so bili kdaj prej. Če bosta previdnost in zdrav razum prevladovala, je pričakovati najbolj ugodnih posledic za okrepitev jugoslovanskega in slovenskega bratstva.

PREDSEDNIK DESCHANEL JE BAJE VELIK PRIJATELJ ZDR. DRŽAV

NOVI FRANCOŠKI PREDSEDNIK JE BAJE VELIK OBUDOVALEC AMERIKANCEV. — NJEGOVA GLADKA KARIJERA. ON NI BIL NIKDAR ZA ENICE NJENJE AVSTRIJE. — PROTIUTEŽ PROTI NEMČIJI.

Pariz, Francija, 13. februarja. — Značilno za Paul Deschanela, ki bo dne 17. tega meseca nastopil službo predsednika francoske republike, je gotovo dejstvo, da ni tekem cele svoje karijere napravil niti enega napačnega koraka. Njegovo politično življenje je bilo popolnoma uspešno ter stoni trdno na njegovem rekordu v dveh pozicijah, kateri je zavzemal z isto zmožnostjo, — namreč predsedništvu komisije za zunanje zadeve ter predsedništvu poslanske zbornice kot take.

Kot predsednik komisije za zunanje zadeve je vedno podpiral z veliko zgovornostjo prijateljstvo do Italije ter zvezo z Anglijo. Amerika pa je imela v njem najbolj navdušenega prijatelja. Z ozirom na centralne velesile pač pa ga utrdi kot protiutež proti Nemški cesarstvu ne razbije, pač pa ga utrdi kot protiutež proti Nemčiji.

Kot predsednik poslanske zbornice skozi več kot tri leta je videl s svojega sedeha vse sledeče si vlade kako so prišle ter se razbile ter vse postave, o katerih se je razpravljalo in glasovalo. Tem potom si je nagromadil velik zaklad izkušenosti ki mu bo sedaj prišla prav, ko bo postal načelnik velike republike.

Predvsem pa je pokazal Paul Deschanel hladnost, nepristranost in zgovornost, — torej tri lastnosti, ki so nad vse važne pri človeku, ki je bil izbran predsednikom republike.

Kako pripravega značaja je, je pokazal na dan svoje izvolitve. Tradicija je bila za vsakega izvoljenega predsednika, da zapusti Versailles z velikim vojaškim pompom in da se vrne v Pariz v spremstvu kavalerije. Deschanel pa je spremljal le njegova družina, obstoječa iz žene, hčere in dveh dečkov, kojih mlajši je sedel tekem vožnje v naročju očeta. Prvo dejanje ko je prišel v Pariz je bilo, da je odšel v večni departament ter posetil Clemenceau-ja, ki mu pa še do danes ni vrnil obiska.

Poročevalce je vprašal predsednika če mu ima sporočiti kako vest, naslovljeno na ameriški narod. Deschanel je priprosto odgovoril: — Povejte Amerikancem, da ne bodo imeli nikdar večjega občudovalca in resničnega prijatelja.

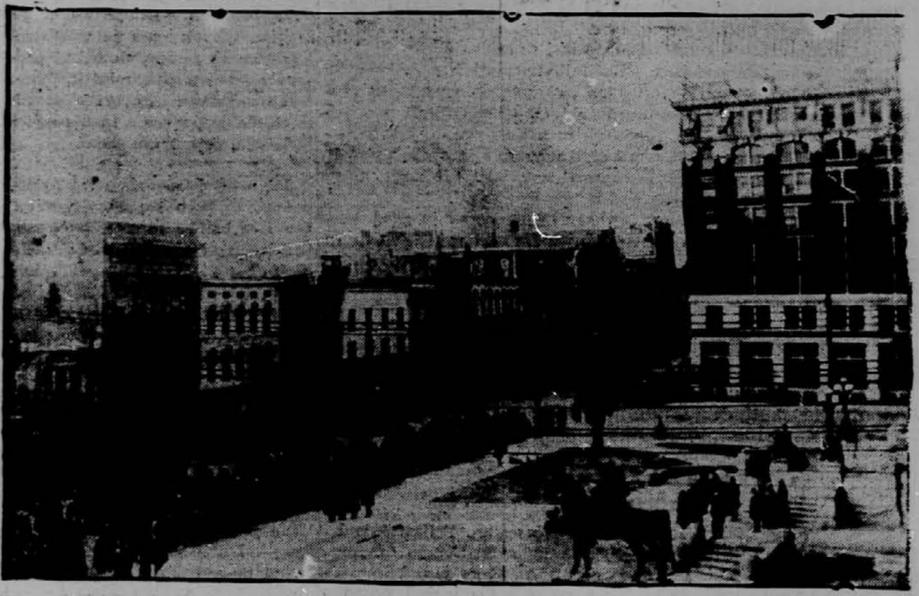
MADŽARI PROTESTIRAJO.

Dunaj, Avstrija, 13. februarja. Madžarska vlada je predložila za veznikom memorandum, v katerem protestira proti metodam Rumuncev v zasedenem ozemlju, kjer so šole in vseučilišča zaprta za madžarsko vzgojo in kjer se profesorje in učitelje sumarično izganja, če ne priščejo Rumunski zvestobe.

NOVA POSTAVA V ŠVICI.

Bern, Švica, 13. februarja. — V švicarskem parlamentu je bilo vloženo veliko zakonskih osnutkov, potem katerih naj bi se prišlo do novega in trdnega zakonodajnega sistema, razen če bi se iz tega postavo prepovedalo.

K PLEMENSKIM NEMIROM V LEXINGTON, KY.

Slika nam kaže sodniško poslopje, katerega obdaja ljudska množica. Kot znano, so hoteli ljudje linčati zamorca, ki je bil obsojen na smrt.

DRŽAVNI TAJNIK LANSING ODPSTOPI

K resignaciji ga je prišil predsednik Wilson. — Baj se je poločil njegovih pravic.

Washington, D. C., 13. febr. — Nocoj je resigniral Robert Lansing kot državni tajnik.

Resigniral je vsled tega, ker ga je predsednik obdolžil, da je tekem zadnjih par mesecev samovoljno nastopal kot glavni deželni ter da je skliceval kabinetne seje in jim predsedoval.

Njegova resignacija, ki je objavljena v pismu dne 12. februarja, katerega je pisal predsedniku Wilsonu, je bila takoj sprejeta. Načelnik državnega departamenta je postal dosedanji pomožni tajnik Polk. Polk bo najbrže tudi Lansingov naslednik.

Državni departament je objavil danes svo korespondenco med državnim tajnikom in predsednikom Wilsonom. Ta korespondenca nima para v zgodovini ameriške republike.

Se nikdar prej v zgodovini dežele ni obdolžil predsednik državnega tajnika, 1. uradnika v kabinetu, da se je hotel lastiti predsedniških pravic in privilegijev.

Pismo, v katerem je sprejel predsednik Wilson njegovo resignacijo, se glasi:

Bela Hiša, 13. febr. 1920. Dragi gospod tajnik:

Dovolite mi hvaležno potrditi sprejem Vašega pisma z dne 12. februarja. Sedaj je jasno, gospod tajnik, kako sva zadanji čas občutila oba tesnobo najinih medsebojnih odnosov. Vsled tega smatram kot svojo dolžnost sprejeti takoj Vašo resignacijo ter obnem upam, da boste v bodočnosti dosegli veliko uspehov. Vedno Vas bodo spremljale moje najboljše želje. Z veseljem se bom vedno spominjal prijateljskih osebnih odnosov, ki so vladali med nama.

Vaš Woodrow Wilson.

tarjev. Varnostne kleti vseh švicarskih bank so bile prezidane, da se spravi vanje dragocenosti in vrednostne listine inozemskih deponitarjev, ki se hočejo na ta način izogniti plačevanju davkov.

Sprejem predlaganih postav bi napravil konec skrivnostim z ozirom na varnostne depozite ter tudi dovedal do preseljevanja inozemskih kapitalov, razen če bi se iz tega postavo prepovedalo.

ŠVICA SE NAMERAVA PRIDRUŽITI LIGI

Švica je stavila svoje pogoje ter se bo pridružila Ligi narodov. — Odlog najvišjega sveta.

London, Anglija, 13. februarja. Najvišji svet Lige narodov je danes končal s svojim delovanjem. Prihodnja seja sveta se bo vršila dne 15. marca in sicer v Rimu.

Svet je sklenil sprejeti v Ligo narodov tudi Švico. Švica se namreč ni hotela takoj pridružiti ampak je stavila svoje pogoje. Po dolgotrajnem posvetovanju so načelniki Lige narodov te pogoje sprejeli.

Švica je v prvi vrsti zahtevala, da mora biti zaščiten njen nevtiralnost. V slučaju, da bi bila potrebna kaka vojaška akcija, ne more nihče siliti Švicarjev, da bi se je udeležili. Švicarska vlada tudi ne bo dopustila, da bi druge države pošiljale skozi švicarsko ozemlje svoje čete.

London, Anglija, 13. februarja. Na predlog japonskega zastopnika barona Matsuja je sklenil svet, da bo prevzela Liga garancije za izvedbo določb poljske mirovne pogodbe. Te določbe zahtevajo, naj se da manjšim Poljske posebne privilegije glede plemen, vere in jezika.

MAURETANIJI JE ZMANJKALO PIJAČE.

Southampton, Anglija, 13. febr. Čeprav je imel parnik "Mauretania" Cunard parobrodne družbe na krovu več kot običajno zalogo pijače različne vrste, ko je odplul iz New Yorka, je vendar izginila zadnja kapljica iz kleti do časa, ko je dospel parnik semkaj. Bara parnika je bila oblegana od žejnih potnikov od trenutka napred, ko je prišel parnik izven meje treh milj.

Natakarji "Mauritanije" izjavljajo, da je absolutno potreba več prostora za pijače pri vseh prihodnjih potovanjih parnika. (Izčili pa so pijači oni Amerikanci, ki so glasovali za prohibicijo in ki se vozijo sedaj v Evropo le raditega, da lahko pijejo, dočim mora trpeti žejno oni, ki nima toliko denarja, da bi si vsaka dva meseca "špogal" potovanje v inozemstvo. Res, hinavščina ima še vedno glavno besedo na svetu).

BOJARI NAROČASTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

HOLANDSKI VLADI SO POSLALI NOVO NOTO

Nota bo odprla pota za nova pogajanja. — Noto je sestavil po dolgem posvetovanju zavez. svet.

London, Anglija, 14. februarja. "Evening Standard" poroča, da bodo zavezniški jutri odposlali holandski vladi novo noto glede izročitve bivšega nemškega kaiserja.

Nota — pravi časopis, — poziva holandsko vlado, naj vendar ne bo tako trmoglava, kajti s svojjo trmoglavostjo bi lahko odvedla še do večjih zmed kot so sedaj v Evropi.

V notii sicer ne prosijo zavezniški Holandske, da bi popustila, pač pa izražajo upanje, da bo mogoče dobiti nova pota za nadaljnja pogajanja. Najboljše bi bilo, če bi Holandska spravila bivšega kaiserja s svojega ozemlja ter ga internirala na kakem otoku.

Zavezniški svet tudi pripravila posebno noto, katero bo poslal Nemčiji glede izročitve 900 oseb, ki so kršile vojno pravo. Tudi Nemčiji bo dana prilika za nadaljnja pogajanja. Kakorhitro bo najvišji svet z notama gotov, bosta odposlani. Besedilo bo takoj zatem objavljeno.

DRAGOCENA ZLATA POLJA V RUSIJI.

Berlin, Nemčija, 13. februarja. Soglasno s poročilom nekega moskovskega lista sta bila razkrita izza časa, ko se je ruska sovjetska vlada zopet polastila Urals, dva dragocena zlata polja.

Eno polje leži baje trideset milj severno od najbolj severnega rova jekaterinburškega rudarskega okraja. Sovjetski inženirji so sporočili, da bo mogoče povečati pridelek zlata v Rusiji za celih šestdeset odstotkov, kakorhitro bodo na razpolago potrebni stroji. Herr Reiche nemški inženir v sovjetski službi, je baje potrdil to poročilo, potem ko je osebno inšpiciral ta polja.

KOMISIJA ZA SAARSKI OKRAJ

London Anglija, 13. februarja. Pri današnji seji najvišjega sveta je bila imenovana posebna komisija za saarski okraj. Komisija sestoji iz petero članov. Vsak član bo imel \$10,000 na leto, predsednik bo dobival pa \$30,000 na leto.

BOLJŠEVIŠKI POVELJNIK JE POSLAL ANGLEŠKI POSADKI ULTIMATUM

26-LETNI BOLJŠEVIŠKI POVELJNIK V ODESI JE ZAPRETEL, DA BO DAL STRELJATI NA ANGLEŠKE LADJE, ČE SE NE IZGUBE. — GUERRILLA VOJNA UKRAJINCEV. — GENERALA DENIKINA SO PORAZILI UKRAJINSKI KMETJE.

Carigrad, Turčija, 13. februarja. — General Juborevič, šestindvajset letni boljševiški poveljnik v Odesi je zapretil, da bo otvoril ogenj na angleške bojne ladje, ki se nahajajo tamkaj, v teku treh dni, če bodo ostale še do takrat v pristanišču. Tako se glasi v sporočilu, ki je prišlo semkaj od podadmirala McCuly-ja, poveljnika mornariških sil Združenih držav, ki operirajo v ruskih vodah.

Sporočilo je bilo poslano potem ko so se ameriški častniki posvetovali z generalom Juborevičem, ki je dal izraza svojemu presenečenju, da so angleške bojne ladje streljale na njegove čete.

General Juborevič, se glasi v sporočilu, je rekel, da je izvedel, da so Angleži sklenili pogodbo z boljševiško vlado. Izjavil je, da bodo trgovske ladje dobrodošle v Odesi, če bodo prišle tjakaj izključno po trgovskih opravkih.

General je izjavil da je takoj po svojem prihodu zatri plenjenje in da ne nadleguje nikogar z izjemo špijonov in tatov.

London Anglija, 13. februarja. — V brezzičnem brzobjavnem sporočilu ki je dospelo danes iz Moskve, se glasi, da so ujeli boljševiki v Odesi tri generale, 200 drugih častnikov ter tri tisoč mož.

Sovjetsko poročilo pravi nadalje, da je padlo boljševikom v roke sto topov, štirje oboroženi vlaki in velika množina drugega vojnega materijala.

Dunaj, Avstrija, 13. februarja. — Boljševiški armadi v Ukrajini preti poraz. Ukrajinski kmetje, ki predstavljajo osemdeset odstotkov prebivalstva, hočejo obdržati svojo lastno zemljo v nasprotju od strani katerekoli sile.

Generala Denikina so pccrali ukrajinski farmerji, ne pa rdeče armade. Nasprotovali so mu, ker je hotel povratek starega ruskega carizma, ker je hotel vrniti veleposestva prejšnjim lastnikom in ker je hotel zapreti ukrajinske šole. Vsled tega je prišlo do ustaj z guerrilla vojevanjem, odrezanja železniških zvez ter prekinjenja dobav.

Trockijeva armada je vstopila v deželo praktično brez vsakih bojov, kajti kmetje so že preje razorganizirali Denikinovo armado. Boljševiški poveljniki kje privedel Ruse iz Moskve ter jih nastanil kot provizorično vlado, ki je izjavila, da bo Ukrajina del sovjetske Rusije, ki bo ali zvezana z Rusijo ali pa samostojna. Ukrajinci pa ne verujejo Trockiju, kajti oni so proti vsem tujcem in provizorična vlada je sestavljena iz Rusov.

Ukrajinci pravijo, da je bila zahteva ruskega zunanega ministra Čičerina, naslovljena na Poljsko, naj slednja sklene mir, velik bluf. Prepričani so, da bodo stavili boljševiki Poljakom tako težke pogoje, da jih slednji ne bodo mogli sprejeti in da se bodo morali boriti proti invaziji.

Boljševiki so pričeli z rekviriranjem moke in sladkorja od farmerjev in slednji vodijo guerrilla vojevanje kot so ga vodili proti Denikinu. Nekako 30,000 kmetov je pod orožjem, a manjka jim dobav in opreme. Rdečo armado vodijo nemški častniki in Rusi iz carske armade, med njimi general Bruslov. Ukrajinci so voljni skleniti zvezo z Poljsko in Rumunsko proti skupnemu sovražniku ter tvoril nekaj zid proti rdečim armadam.

GOVERNERJA SO UBILI.

Panama, 12. februarja. — Nocoj so neznanici ubili Ferigaulta, guvernerja province Chiriqui, ki leži ob kostariški meji.

NOVA ZVEZA ZA IZPLAČEVANJA DENARJA

Naše denarne pošiljave razpošlila in izplačnje sedaj po celi Jugoslaviji "Kraljevi poštni čekovni urad" v Ljubljani; to je tak državni zavod, kakor je bila C. k. poštna hranilnica na Dunaju, katera je mnogo let pred svetovno vojno izplačevala naše denarne pošiljave širom avstro-ogrške monarhije.

Jamčimo za vsako denarno pošiljatev, toda za kake mogoče zamude v izplačilu, ki bi se povzročile po drugih, brez naše krivde, pa ne moremo prevzeti nikake odgovornosti.

100 kron .... \$ 1.20 500 kron .... \$ 5.25 200 kron .... \$ 2.30 1,000 kron .... \$ 10.50 300 kron .... \$ 3.40 5,000 kron .... \$ 52.50 400 kron .... \$ 4.50 10,000 kron .... \$ 105.00 Omejene vrste so veljavne do dne, ko se nadomestijo z drugimi. Dnevi nam poslati je najbolje po Domestic Postal Money Order, ali pa po New York Bank Draft. TVRDKA FRANK SAKSER.

ČEŠKO LJUDSKO ŠTETJE. P O R O K A.

Washington, D. C., 13. febr. — Mr. Frank Sakser se je poročil s Fany Lovšin in se nahaja na potovanju po Californiji. Dömu pride konec tega meseca.

DENARNE POŠILJAVE V IZRO. NA GOSIČEM IN NOTRANJSKO.

Izvršujemo denarna izplačila popolnoma samostalno in sodanjen razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Gosičkem in tudi na Notranjskem po ozemlju ki je zasedeno po italjanski armadi. Jamčimo ali garantujemo za vsako pošiljatev, toda za kake mogoče zamude v izplačilu ne moremo prevzeti nikake odgovornosti.

100 lir .... \$ 7.00 300 lir .... \$ 19.50 500 lir .... \$ 21.25 1000 lir .... \$ 22.50 Dnevi nam poslati je najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft. TVRDKA FRANK SAKSER.

GLAS NARODA

SLOVENIAN DAILY... PUBLISHED BY SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY... FRANK BAKER, President... LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers... "Glas Naroda" izhaja vsak dan izvenim nedeljo in praznikih.

Subscription rates: Canada \$1.00, New York City \$0.50, Elsewhere \$0.75

GLAS NARODA (Voice of the People) Printed every day except Sundays and Holidays

Advertisement rates: 10¢ per line per week... 25¢ per line per month

GLAS NARODA 100 West 42nd Street, New York, N.Y. Telephone: GOrtland 2575

"Sovjetizem" v Angliji

Če ima Lloyd George prav v svoji izjavi, da pomeni predlagana nacionalizacija premogovnikov v Angliji prvi korak proti boljšeizmu v Angliji...

Izjava Lloyd George-a da pomenja nacionalizacija sovjetizem ali boljšeizem, pa so brez dvoma zelo presenetila marsikateroga Amerikanca...

Premogarjem se je dalo razumeti, da bo sprejela vlada priporočila Sankey komisije za svojo lastno politiko...

Ključ srednje Evrope

Ustvariti srednjo Evropo, ta velik gospodarski prerez od Severnega morja do Carigrada in Bagdada, to je bil eden izmed glavnih ciljev, za ktere se je Nemčija vojskovala.

Na dveh temeljih je stonela ideja srednje Evrope: 1. Na velikonemškem rajhu pod prusko hegemonijo.

2. Na nemško-madžarski zvezi. Sklenil se je mir v Versaillesu a pruska hegemonija z nemškim rajhom vred ni strta...

Temelja torej srednje Evrope stojita kljub štiriletni vojni, kljub popolni zmagi entente in kljub enoletni mirovni konferenci.

Nas zanima v prvi vrsti drugi temelj, to je skupna meja Avstrije in Ogrske.

Na najhujšem pasu med Dunajem in Budimpešto se nahaja ozemlje, ki ima svetovno važnost. To ozemlje je nekako osrčje celega donavskega vodnega sistema...

Gre za štiri doslej ogrske komitate. Sopronj, Vas, Zala in Moson. Kljub brutalni madžarskeji se ni posrečilo izbrisati sledov drugih narodov.

Madžarska statistika je našla med 1.171.598 prebivalci, 662.489 madžarov. Seveda je to mistifikacija. Res se nahajajo sem ter tja naselbine pristnih Madžarov...

2. Severni Slovani, za katere je Jadransko morje edino toplo morje, so odrezani od juga. Novi slovanski državi, Čehoslovaška in Poljska, bi bili lahko preko Požuna prišli takoj na jugoslovansko ozemlje...

Kakšne posledice bo imelo v bodočnosti dejstvo, da je konferenca sklenila razdeliti to ozemlje kratkoma med Avstrijo in Madžarsko?

1. Ideja srednje Evrope bo hranila na ta način svojo životvornost. Jasnno je, da ločena ideja naprej tlela od Berlina do Dunaja, od Dunaja do Budimpešte...

2. Severni Slovani, za katere je Jadransko morje edino toplo morje, so odrezani od juga. Novi slovanski državi, Čehoslovaška in Poljska, bi bili lahko preko Požuna prišli takoj na jugoslovansko ozemlje...

Posebno Čehoslovaška je pri tem najbolj prizadeta. Ta država ima nesrečno lego. Obdana je od Bratislava preko Salzburga, Bavorske, Avstrije in Madžarske...

Če ima Lloyd George prav v svoji izjavi, da pomeni predlagana nacionalizacija premogovnikov v Angliji prvi korak proti boljšeizmu v Angliji...

kov. Kdo namreč bi dvomil o tem, da so si Čehoslovaki nakopali smrtne sovražnosti Nemcev s tem, da so zagospodarili nad sudetskimi Nemci in da so izrgali Madžarom Slovaško iz rok?

Naroda, kakor so Nemci in Madžari, tega nikdar ne bosta pozabila. Preizrazita je njihova zgodovinska državna zavest. V tem železnem obroču bi bil ventil proti jugu naravnost neobhodno potreben, da se Čehoslovaška v danem slučaju more nekako izviti iz smrtnega objema.

Ko so madžarski boljševiski napadli Slovaško, Čehi niso mogli od juga dobiti nobene pomoči in ententa ni mogla dobiti neposrednega stika z njimi.

Kako bi naj bila konferenca to vprašanje rešila? Ideja koridorja med Čehoslovaško in Jugoslavijo bi bila ena možnost, a druga možnost bi bila ta, da bi se za enkrat ta kos zemlje postavil pod Societe des Nations, ki bi bila kakor postaja požarne brambe, da gasi nastajajoče požare.

Toda konferenca ni hotela niti ene niti druge. Pa morda se konferenca v odločilnih trenutkih začetkom julija, ko je odločala usodo teh dežel, ni zavedala dalekosežnosti problema? Ravno nasprotno. Merodajni faktorji so debatirali o celem problemu in "Temps" od 10. julija ga razkrije prav do gola.

"Temps" tudi pove, da so Francozi stali v vrhovnem svetu na stališču, da Avstrija in Madžarska ne bi smeli imeti skupnih meja. Toda drugi zastopniki entente se niso dali o tem prepričati.

Tisoč let obstoji ta skupnost Nemcev in Madžarov in zgodovina Slovanov zabeleži oni dan ko so se Madžari vrnili med severne in južne Slovane, s črno piko.

Zlaj po 1000 letih je imela konferenca v Parizu možnost, oddati ključ do srednje Evrope Slovanom s tem, da bi jih združila po koridorju ali pa vzeti ključ k sebi s tem, da bi bila podredila to ozemlje Ligi narodov.

Konferenca ni storila niti ene niti druge, ampak dala je ključ do srednje Evrope Nemcem in Madžarom nazaj. So dragoceni trenotki v zgodovini, ki se nikdar več ne vrnejo. Ta trenotek je bil zlat, pa ne vem, če se bo še kdaj povrnil.

Slovenske novice

New York, N. Y. Umrla je vsled pljučnice Mary Kralj, stanujoča v hiši št. 420 E. 9. St. Par dni pred smrtjo je porodila deklico, ki je ostala pri življenju.

Družini Grašek je umrl poldrugo leto star sinček Mihael. Sorodnikom izrekamo sožalje.

Arona, Pa. Družino Johna Dolenc je obiskala štoklja 30. januarja in pustila krepkega sinčka. Sinček in mati se počutita zdrava. Čestitam!

Delavske razmere so povsem take akor drugod. Dela se po dva do tri dni na teden. Poročevalec.

Cleveland, Ohio. V ponedeljek 26. januarja se je vršil pogreb Frank Kosička, ki je nagloma umrl, ko se je nahajal pri svojem delu v petek opoldne v tovarni New Process Co. Kot bi ga zadela srčna kap je padel in kmalu potem umrl. Pokojni je stanoval na 1419 E. 39. St., kjer zapuša dva brata. V Ameriki je bival dolgo vrsto let. Doma je bil iz Žužemberka. V domovini zapuša eno sestro. Družini "Žužemberk" in "Slovenija" sta priredili pokojnemu časten zadnji spoved.

V petek 30. jan. zvečer je umrl J. Novak, star 75 let, stanujoč na 8015 Marble Ave. v Newburgu. Pokojni je bil stara korenina, eden izmed prvih naseljencev. Bival je v Newburgu zadnjih 32 let. Doma je bil iz Malega Korenja. Tukaj zapuša soprogo, pet hčer in tri sinove. Bil je član samost. društva sv. Vida. Pogreb se je vršil 2. febr.

Staršem Turk na Orton St. je umrl sinko, star 18 mesecev. Oče boleha na sušici in tudi mati ni nič kaj trdnega zdravja.

V soboto 31. jan. zjutraj se je pripetila nesreča v tovarni za elektriko The Cleveland Electric Illuminating Co. v takozvanem "power house". Tukaj je uslužbenih več Slovencev. Mrtev je postal rojak John Maček, star 31 let. Udarilo ga je po glavi, ko se je utrgala žica od dvigače. Pripeljalo ga je bil ob 9. zjutraj v bolnišnico Charity, toda je umrl ob 6. uri, previden s svetotajstvi za umirajočce. Pokojni je bil doma iz Selčka pri Cerknici. V Ameriki je bival 12 let. V domovini zapuša očeta in brata, tukaj pa soprogo, 3 otroke, brata in sestro. Bil je član društva Naprej šte. 5 SNPJ. Pogreb se je vršil 3. febr. iz hiše žalosti, 1258 E. 58 St. Ta tovarna je zahtevala že veliko slovenskih žrtev. Marsikaj rojak se je tam že ponorečil.

Dne 4. febr. je bil na policiji postaja izpuščen en mož, katerega se je sumilo, da je povzročil smrt rojaka Viktor Pelkoviča, starega 32 let, katerega truplo je bilo najdeno pred par tedni na železniskem tiru New York Central v mestu Norwalk, Ohio. Policijski poročila, da je Pelkovič svojeježno etanoval na 4711. Vivian Av. S. E. pred časom pa pri Miss Jospini na 5615 Carry Ave. Par dni pred nesrečo je pokojni vzel grobočno dovoljenje znano s. Miss

Urič v Norwalku. Pelkovič je bil vpislen v Taylor-Boggis foundry. Par ur kasneje, ko je dobil poročno dovoljenje, je izgubil neznan kam. Dva dni pozneje je bilo njegovo truplo najdeno poleg železniskih tirov, njegova noga je bila pozneje najdena na ospreduj lokomotive na Union postaji v Clevelandu. Kos njegove srajce je bil najden v bližini, kjer je ležalo mrtvo truplo, ovito okrog rubber cevi. 4. febr. so došli v Cleveland, policijske oblasti iz Norwalka in takoj so aretirali prejšnjega stanovaleca ter ga preiskovali. Ker niso pri njem našli nič sumljivosti, so ga pozneje izpustili. Miss Urič je spoznala od ubitega kapo in sukno. Pred policijo se je izjavila, da je nji cela zadeva popolnoma neznana. Norwalka policija je mnenja, da je bil Pelkovič umorjen in potem odnesen poleg železniskih tirov.

Dne 4. febr. se je pripetila nesreča grocerijskemu razvažalcu M. Slapnotu. Z vozom je peljal po tiru ulične železnice v Nottingham, ko pridrvi kara in mu popolnoma razdrobi voz ter ubije konja. Slapko je zadobil precejšnje poškodbe in se nahaja v bolnišnici.

V mestni bolnišnici je umrl Fr. Turk, član društva Delavec št. 51 SDPZ., katero mu je priredilo pogreb. Tu zapuša dva brata, v domovini pa dve sestri in enega brata.

Staršem Vidmar je ugrabila smrt dva dni staro hčerko Rozo. V družini Vahčić je umrla hčerka Matilda, stara eno leto in pol. V Randallu je umrl Anton Mirtel, star 32 let. Tu zapuša 2 brata, sestro ter mnogo prijateljev in znancev.

V Denverju, Colo., je umrla Antonija Glieker. Pred tremi leti je bivala v Clevelandu, nakar se je podala v Colorado v nadi, da se ozdravi sušice, na kateri je hiral. Pokojnica je bila članica dr. Slovenske Sokolice št. 62 SDPZ. Njeno truplo je bilo prepeljano v Cleveland na 1025 E. 72. St. Pogreb se je vršil 7. febr.

Mr. Anton Zavišek bo kmalu zapustil naselbino. Kupil je od Mr. Anton Selana prijazno farmo v Brunswicku. Mr. Selan se namerava naseliti drugje. Ker je Mr. Zavišek znan po svoji jugoslovanski gostoljubnosti, ga bo gotovo v poletju obiskavalo več njegovih prijateljev in znancev.

Dne 4. febr. so bili aretirani 4 prodajalci opojne pajčice, ki so obdolženi, da so prodajali isto v prodajalnah mehkih pijav. Med imeni je opaziti tudi enega rojaka.

V petek 6. febr. popoldne ob 4. uri je umrla v predmestju Euclid rojakinja Franciska Hiti v starosti 35 let. Umrla je za pljučnico. Doma je bila iz Slivnice, cerkniška fara. V Ameriki je bivala 10 let. V domovini zapuša starišča, tukaj pa eno sestro ter žalujejočo soprogo in 4 male otročiče. Bila je članica društva sv. Jožefa. Naj v miru počiva!

Vesti iz Newburga. — Sloveni Narodni Dom je že pod streho, sedaj zmotraj delajo. — Vriolo mla. denarsko društvo je priredilo igro

PETER ZIGON

V včerajšnji izdaji je po zaslugi Mr. Š. padla moja kolona na živalsko stališče.

Predno se povsopnem zopet na človek ostališče, oziroma do kolza v kutarski podobi je treba nekoliko prehoda in kot prehod naj služu opis dveh ali treh živali.

Pes. — Najboljši prijatelj človeka, to pa zato, ker je pes, ne pa človek. Človek mu je vsledtega hvalažen in je spravil nekaj pojmov skupaj z njegovim imenom. Tako naprimer govori o pasjih dneh, če je prevroč in o pasjem življenju, če mu gre slabo.

Jež. — O ježu nimam veliko povedati. Čudimo se mu vsledtega, ker ima bodice in ker se ga noben strup ne prime. Dosedaj menda še ne delajo iz njegovih kož copat. Ljudje pravijo, da je bila na svetu največja mučenica ježeva mati in da bi bila kmalo umrla na porodu.

Maček. — Maček ima devet življenj in mi smo lahko Bogu hvaležni da nismo mački. Po sedanjih prohibicijskih postavah je strogo prepovedano imeti mačka. Mačka je zelo mazikalna. Zelo priljubljena je naprimer mačja godba. Človek lahko kupi mačka, nikdar ga pa ne sme kupiti v žaklju.

V nekem slovenskem listu, izhajajočem v Ameriki čitam naslednjo zelo zanimivo vest iz domovine:

Zatekla se je psica. Barve je tigraste, velikosti srednje. Rep in ušesa ima pristrizene. Sliši na ime Londa. Pošten najditelj naj jo odda proti dobri nagradi pri E. Brajnika, Glinec, št. 12, Ljubljana.

Ker sem čital to novico v slovenskem ameriškem listu, opozarjem rojake, naj psico vrnejo njenemu pravemu lastniku, če se je slučajno zatekla v njihovo naselbino.

V neki slovenski naselbini dobita službo župnik in organist. Jaz bi priporočal Naceta in patra Lujjo, ker sta še vajena drug drugega.

Ker bo ravno danes "Slavčeva" maškerada v New Yorku moram povedati, da se je ne bom udeležil, to pa vsled dogodka, ki se mi je primeril na lanjski maškeraadi.

Ves vesel pridem pred vrata, kjer me vstavi odbornik in me pelje v temačno stransko sobo. — Kaj bo? — ga vprašam. — Nič — jaz sem zaupnik in društvo je sklenilo, da moram vsaki maski videti v pravi obraz, predno jo spustim v dvorano. To pa vsled tega, da se ne pripteke kat nepoklicanec.

Jaz ga začudeno pogledam rekoč: — No, in kaj? — Nič, masko doli. — Kakšno masko? — Masko, ki jo nosite na obrazu.

Moje začudenje je raslo z vsakim trenutkom, dočim je odbornik vstrajno zahteval naj odstranim masko.

Rekel sem mu slednjič, naj mi jo odstrani. Dotaknil se me je in se takoj začel opravičevati, jaz sem pa užaljen odšel.

Nevernik je bil namreč zamejnjal za larfo moj dobro rejeni in včinjenci nos.

Marsikateri član bo izgubil voljo do združenja, ko bo prečital zapisnik glavne seje neke slovenske jednote.

Omejeni "Ameriški Domovini" bi se predrznili povedati in omeniti, da beseda "limited" ne pomenja "omejeno" kot je blagovoljila omeniti, pač pa "omejeno".

dvakrat, enkrat za Narodni Dom, enkrat pa za cerkev. — Poročila sta se dva para, namreč John S. monič in Mary Gregorič ter Rudolph Novak in Frances Zebakovec. — Letni računi fare sv. Lov

Jugoslovanska Katol. Jednota. Ustanovljena leta 1898. Glavni urad v ELY, MINN.

GLAVNI URADEVIKI: Predsednik: MIHAIL BOVANEK, ... Podpredsednik: LOUIS BALANTZ, ... Uradniki: JOSEPH FISCHER, ...

Pravni svetniki: JOSEPH PLAUER, ... Zbiruvalni odbor: SUDOLF FRIEDAN, ...

Vse stvari tiskajo se v uradni redakcijski pisarni... Zbiruvalni odbor: SUDOLF FRIEDAN, ...

renea kažejo, da je čez 13 tisoč nabranega za novo cerkev. Najboljše je, da se kar lepo potrkna na vrata, kadar se misli kratiti.

Najboljše je, da se kar lepo potrkna na vrata, kadar se misli kratiti. Tako je naredil tat, ki je prišel na dom Mrs. Jeanette Dvorak, 3325 E. 123. St., ter potrkal na duri. Mrs. Dvorak je ravno zibala svoje dete v prvem nadstropju, ko zasliši trkanje. Mistila je, da se je vrnil učen mož ter je hitela po stopnjicah in odprla vrata. Ali ko prižge luč, vidi, da stoji pred njo ropar z nabitim revolverjem. Zapovedal ji je, naj molči, drugače jo ubije. Toda ona je kričala na vse pretege za pomoč, nakar jo pahne tate po tleh ter zbeži.

Milwaukee, Wis. V Hanover bolnišnici je bil operiran rojak Frank Poiskruh radi hudega vnetja na slepiču. Operiran je bil v skrajnem času, kajti ako bi bil čakal še nekaj ur, bi ne bilo več rešitve. Stanje se mu obbrača že na bolje.

Umrl je 2. febr. na West Allisu John Koscednar na posledicah influence. Bolehal je le dva dni. Štoklja se je oglasila na West Allisu pri družini Frank Rojšček, kakor tudi pri družini Joe Florjanc, kjer je pustila dečka za sponim.

V bolnišnico je bila prepeljana 31. januarja Mrs. Mary Rojšček iz West Allisa; zbolela je na influence obnem s porodno boleznijo.

Oblasti so preiskale dom Prokopa Presljan, kjer so zaplenile več doma kuhanega žganja, namočenega materijala za kuhati žganje in pripravo. — Arretiran je bil tudi Anton M. Shaltz, obdolžen mušnjarnstva, pri katerem so našli poln sod prepovedanega domačega hudiča.

V nedeljo 1. febr. je bil najden mrtev v salunu Hrvata Nick Jurica na State St. H. A. Wandel, ki je bil v kuhinji neko žganje s svojim prijateljem. Prijatelj je izpovedal, da sta možaka precej pil in da je bil tako pijan, da je kar tankaj zaspal in se prebudil šele v nedeljo, medtem je pa umrl Wandel. Gostilničarja se je obtožilo, da je prodajal lesni alkohol ter mu je že grozila kazen radi umora. Preiskava železnice vsebino umrlega pa je pokazala, da je mož ni pil nobenega strupa, ampak da se je v železcu nahajala tekočina slična mareličnemu žganju. Virginia, Minn.

Šerif so prijeli Carl J. Peter sona, lastnika hotela, Mike Garoviča, lastnika biljardnice, in Mike Parletiča, trgovca z mehkinimi pijavami. Obtoženi so, da so imeli v svojih prostorih razne takozvane "slot machines", na katerih se je igralo za oenar. Pripeljani so bili v municipalno sodišče. Ni hče se ni hotel priznati krivim. Ko je bila izvršena tozadevna preiskava, je sodnik dočel, da morajo vsi čakati velike porote. Peter son je bil izpuščen na prost, ker je bilo položeno za njega \$1000 varščine.

Na tunkajšem okrajnem sodišču se je pričela obravnava namreč Joseph Rogiču, ki je bil nedavno prijet, in sicer na obtožbo šerifa, kateri je pričal, da je do bil v njegovih prostorih žganje.

Poročil se bo Josip Sušteršič z gđc. Mary Maren, katere stariši žive v Gilbertu. — V zakonski jarem se bo tudi podal Anton Pirš z gđc. Angelo Gnidica iz Ely. Poroka se bo vršila v Gilbertu.

Družino Fr. Jursič je presenetal štorklja s čvrsto deklečo.

Brainerd, Minn. Šerif Claus A. Theorins se je povrnil iz Stillwater jetnišnice, kamor je odpeljal Sam Jakoviča in Mike Jukoviča, katera sta bila na podlagi obtožbe požiga spoznana krivim in obsojena v ječo za nedoločen čas.

VOJAKI, KI SO SE OŽENILI. MORAJO DOMOV. Ameriški glavni stan v Koblenctu, 13. februarja. — Dvesto in petdeset ameriških vojakov v Nemčiji, ki so se oženili v Evropi, je dobilo povelje, naj se takoj vrnejo domov s svojimi ženami, soglasno z zadnjim poveljem generala Allena.

V zvezi s tem poveljem se je tudi objavilo, da ne bodo armadne oblasti v bodoče dovoljevale zakonov ameriških vojakov, ki so v službi v zasedenem ozemlju, kajti častniki trdijo, da so možje brez žena boljši vojaki vspričo sedanjih okoliščin.

Nekako dvesto vojakov se je poročilo z nemškimi deklečami od časa naprej, ko so dospel ameriške čete na Ren in drugi, navedeni v povelju, so se poročili v glavnem s Francozinjami ali pa z belgijskimi in luksemburškimi deklečami.

LJUDESKO GLASOVANJE V ŠLEZVIKU. Kodanj, Danska, 13. febr. — Danska je izvojevala veliko zmage pri ljudskem glasovanju, ki se je vršilo v provinci Šlezviku in potom katerega se je določilo bodoči status tega okraja. Tako kažejo oficijelne številke, ki so bile izdane danes zjutraj. Pristaši danske vlade so oddali nad 75.000 glasov, dočim so dobili Nemci le nekaj nad 25.000 glasov.

KILO je ozdravil. Ko sem pred par leti vsdigoval tešak zabol, sem jako počil. Zdravnik so mi rekli, da je moje edino upanje operacija. Zavrnil so niso dobro obrnili. Končno sem pa dobil nekaj, kar me je hitro in popolnoma ozdravilo. Mislila so leta in kila se ni nikdar povrnila, če približno zvezim 24. Pulzusa, mislila, 99 F. Mrazovinar Avenue, Marquette, N. J. Najboljše je, da imate to vest ter je pokazala, da se ni počen. Obrnili boste število, ali pa bo vaši zdravnik mislil, da to ni vaša stvar in strah pred operacijo.

Zakaj so Črnogorci odstavili svojega kralja

Kaj pa je zakrivil kralj Nikola? Kakšni so njegovi politični grehi? Zakaj ne more in ne sme več biti črnogorski kralj?

Vsa ta vprašanja niso nova za one, ki so ob času avstrijske okupacije na Balkanu živeli v inozemstvu, naročito pa v Parizu ter se zasledovali vehementno politično borbo proti kralju Nikoli, in njegovo prav tako srdito "defenzivo". Za one, ki so bili v stanju slediti duetu med kraljem in Andrijo Radovićem (predsednikom črnogorskega odbora za narodno ujedinjenje), je to vprašanje tudi že definitivno rešeno, in to ne naš v korist kralje Nikole.

Pri nas Slovincih je bil kralj Nikola do vojne zelo popularen, lahko celo ugotovimo, da je bil pri nas bolj poznat kot kralj Peter sam. Njegova himna "Onam onamo" se je pela na Slovenskem skoro povsod ob času turško-balkanske vojne. Skratka: kralj Nikola je bil povsem simpatičen gošpod za vsakega Slovence. In zares lahko trdimo, da se nam tudi nikdar ni direktno zameril, vsaj do leta 1915 in 1916, ko je enkrat za vselej in nepovratno izgubil vse naše simpatije. Prvi povod je bila njegova sramotna kapitulacija in kar je v zvezi z njo. Drugič pa je zaigral vse naše simpatije takrat, ko so Italijani pri eni svojih ofenziv vzel Gorico in potem uspešno napredovali v nekaj predelih Goriške Slovenije. Takrat je stari kralj pohitel telegrafirati svojemu kraljevskemu zet, v svojem telegramu se ni zadovoljil s tem, da bi čestital italijanskemu kralju na velikem uspehu, marveč je naročil naglašal, da mu čestita na zavzetju italijanskih zemelj. Obenem pa je tudi povdarjal, da se nada, da bodo italijanski sokolovi, ko osvobodijo italijanske (!) kraje, osvobodili tudi njegovo črnogorsko kamenje. Ta telegram je bil tudi obelodanjen v uradnem "Glasu Črnogoreca", ki je tedaj izhajal v Neuilly sur. Takrat je kralj jasno pokazal, kako je pravzaprav pojmovno jugoslovanske vprašanje. Obenem pa je tudi vsem jugoslovanskemu svetu obznanil, od kod mu je prišla inspiracija za ta telegram, kakor v ostalem za vsako njegovo politično idejo od avstrijske invazije sem. Pisec teh vstaj je bil v Parizu ob času ženevske konference in je imel zelo ugodno priliko opazovati, s kakšnimi občutki so zasledovali črnogorski krogi ta posvetovanje. Znan je, da je odšel kot njih zastopnik v Ženovo Vujović, finančni minister kralja Nikole, ali da ni bil pripuščen k posvetovanjem. Radi tega so se gospodje črnogorski ministri najbolj srdili na dr. Korošca, češ, vsa on bi bil moral imeti nekaj smisla za pravičnost že kot svecenik, ako ne kot politik. Od Srbijancev seveda niso mogli pričakovati, da jih pripuste na konferenco.

Da je bila vsa politika kralja Nikole za takrat popolnoma "made in Italy", moglo se je tudi vedeti še predno je poslal dotični svoj famozni in sramotni telegram. Par mesecev poprej mu je njegov ministriški predsednik Andrija Radović izročil predlog cele njegove vlade, v katerem mu svetuje, naj se odpove prestolu in koristi Karadžorđevićem. Nikola je odgovoril Radoviću, "da še ni bil (Radović) niti rojen, ko je že on kralj" o tem sanjal in deloval", in si je izgovoril par čui za razmišljanje. Nato je urno odkuril v Italijo, a ko se je vrnil, je kategorično in definitivno odklonil Radovičev predlog.

Od tega trenutka datira že omenjena propagandistična vojna Andrije Radoviča proti kralju Nikoli. Radovičev kabinet je podal ostavko, in kar je bil osnovan Črnogorski odbor za narodno ujedinjenje. Ta odbor je organiziral proti kralju srdito ofenzivo, o kateri smo že govorili. Kot prvi defenzivni izpad kraljev se mora smatrati gori omenjeni telegram, ki je tako razaljiv, posebno za nas Slovence.

Propaganda "Odbora za narodno ujedinjenje" je imela v prvi vrsti ta namen, da vsemu svetu,

zlasti pa zaveznikom dokaže, da je kralj Nikola (in njim vsa uradna Črnogora) le za šalo napovedal vojno Avstriji, da jo je vodil neodkritosrčno in s tem več škodil nego koristil Srbiji sami, kakor tudi zaveznikom; z eno besedo, da je kralj Nikola izdal interese Srbije in potemtakem tudi stvar zaveznikov. Središče celega dokazovanja pa je tvorila zgodovina obrambe in padca znamenitega Lovčena, črnogorske svete Gore, ki je najglavnejša strategična pozicija proti kotorski trdnjavi, kjer je tudi grob vladike Bada, velikega jugoslovanskega pesnika.

Ako bi hoteli dobiti ugled v to borbo, bi morali prečitati isto ogromno literaturo, ki je nanizana o tem vprašanju v listu "Ujedinjenje" in v "Bulletin Monté négrin" z ene strani, z druge pa obrambo kralja Nikole v "Glasu Črnogoreca" in v knjigi "Le Monté négrin dans la Grande Guerre", ki jo je napisal cetinjski advokat Vlade Popović, najbolj vnet branitelj kralja Nikole in njegove politike, in še tako bi se človek težko orientiral. Navaja se z ene in druge strani ogromni material, vendar, v kolikor se spominjam, se dva slučaja, ki se ju hočem kasneje dotakniti, ne nahajata nikjer niti v "Ujedinjenju", niti v Bulletin Monté négrin". Kajpada, tudi brez tega je bila Radovičeva akcija tako usodopolna za starega "gošpodara", za ona pa, ki so iskali orientacijskih točk v "črnogorski klobasi" tako prepričevalna, da se lahko svobodno trdi, da je Radović svojega bivšega monarha moralno popolnoma ubil v očeh vseh nepristranskih gledalcev tega velikega dvo-borja. Vendar mislim, da je potrebno, da navedemo to, kar sem slišal o padcu Lovčena od očividcev, črnogorskih beguncev, s katerimi sem imel priliko govoriti ob umikanju skozi Albanijo:

"Ko so bili Avstrijci zaposleni neke važne položaje na Lovčenu in v Grblju, je prišel knjaz Petar (najmlajši sin kralja Nikole in takrat komandant lovčenskega oddelka črnogorske vojske) na Cetinje brez naredbe in brez dovoljenja zapustil tako svojo armado. Vojni minister general Vešević ga je vprašal v prisotnosti šefa generalnega štaba (vrhovne komande), polkovnika Pešića, kdo mu je dovolil, da lahko zapusti Vešević se je na to obrnil k Pešiću ter ga vprašal, da li mu je on armado. Knjaz Petar je molčal, dal takšno dovoljenje. Ko je Pešić odgovoril, da ne, je general Vešević izjavil knjazu Petru z zelo strojim glasom, da ga odstavljajo z njegovega položaja ter je takoj potem imenoval na njegovo mesto generala Luka Gjinca. Pri tem incidentu je bila zraven tudi Ksenija, (Kneginja Ksenija velja kot najinteligentnejši član dinastije Petroviča. Ona vodi pravzaprav celo politiko kralja Nikole in brez njenega vedenja ne ukrene kralj ničesar na "svojo roko"), ki ga je neprestano vlekla za plašč z vidnim namenom zadržati ga, da ne bi odgovarjal". Tako so pripovedovali očividci.

O isti stvari lahko navedem še tale incident, kateremu sem imel priliko osebno prisostvovati na ladji "Re d'Italia" v valonskem pristanišču. Na brodu je bilo mnogo Jugoslovancev, med nami tudi nekaj Črnogorcev. Nekega dne je prišel vrhovni komandant črnogorske armade v svetovni vojni. V razgovoru je neki črnogorski vojak rekel (ime imam zaobeleženo, ali mislim, da ga ni potrebno omenjati), da so dobili črnogorski bataljoni pismeno povelje od knjazeta Petra, da ni treba braniti neke pozicije na Lovčenu in da naj se umaknejo.

Še zanimavejši pa je nastopil slučaj, ki jasno kaže, da ta ali oni ni imel popolnoma čistih predstav pri propasti Črnogore: "Ko si se po polomu sestali v Podgorici komandanti pojedinih oddelkov (Serdar Jakov Vukotić, general Mitar Martinović, vojvoda Gjuro Petrovič, Serdar Pešić, šef gen. štaba črnogorske vojske in dr.) se

SOC. DEMOKRAT AKSEL-ROD O BOLJŠEVIKIH

Sedanji ruski boljševiki niso prav nič podobni francoskim boljševikom. — Rusija na robu propada.

"Suisse Orient" priobčuje zanimiv dopis znanega voditelja ruske socialne demokratske stranke Pavla Akselroda o boljševizmu. Akselrod piše med drugim: "Gotovi krogi skušajo boljševiško gospodstvo olepševati s tem, da je primerjajo z vlado Jakobineev v veliki francoski revoluciji. Toda analogija med njima je prav takšna, kakor med karikaturo in njenim originalom, med herostratskim posnemanjem in med elementarnim svetovnim dogodkom, ki sili k posnemanju. — Boljševiška diktatura je samo pušolovska in skrajno tragična parodija na diktaturo Jakobineev v prvi francoski revoluciji. Po svojih vladnih metodah skozinskozi protirevolucionarna ustvarja sovjetska ruska vlada obnem potrebne predpogoje za zmago meščanske protirevolucije. Ta sovjetska vlada je strmoglavila v Rusijo v propad, potisnila proletarske in kmetske mase v neizrečno bedo, pri tem razdejala vse organizacije teh mas, ki so vzkliče na razvalinah carizma, ali pa jih spremenila v birokratsko slepo orodje te vlade. Z brutalno silo je prekinila razvojni proces njihovega organizatoričnega in političnega a samouveljavljenja, udušila popolnoma delavske časopise in oropala ljudske mase v vseh njihovih političnih svobodah. Zato obstaja nevarnost, da bo ta neznojni položaj v zvezi z desorganizacijo in obupanostjo ustvaril v masah takšno razpoloženje, da bodo pozdravljale tudi eventualni protirevolucionarni prevrat s strani meščanskih elementov protiboljševiške opozicije kot pravega osvoboditelja. Akselrod priporoča kot edino sredstvo, da se prepreči ta prevrat, da se takoj skliče ustavotvorna skupščina in se uvede na demokratskih temeljih sloveča samuprava. Ker vladajo celo v socialističnih krogih na zapadu popolnoma napačni pojmi o boljševikih in boljševičnem gospodarstvu, predlaga Akselrod, da bi se poslala v Rusijo mednarodna preiskovalna komisija, ki bi si naj ustvarila konkretno sliko o boljševičnem "komunizmu" in o pogumnih metodah njihovega gospodarstva.

Je zgodil buren incident, pri katerem je Serdar Janko Vukotić kričal na vse grlo, da je treba Mitra Martinoviča degradirati za to, ker je zapustil Lovčeno, a vojvoda Gjuro Petrovič, da se mora izročiti vojnemu sodišču; ker je po svoji lastni inicijativi zapustil drugače nezavezane in nepristopne pozicije na grahovskem (Grahovo) sektorju. Vojvoda Gjuro je začel takoj protestirati ter je rekel: "Kaj vi govorite! Jaz sem dobil za takšni postopek telegrafno povelje od vrhovne komande!" Na vprašanje, kje ima ta telegram, je poslal vojvoda dva vojaka, da naj mu prineseta obliko, v kateri se je zares nahajal takšen telegram. Navzoči šef generalnega štaba črnogorske vojske, srbijanski polkovnik Pešić, je začel takoj protestirati, da on tega telegrama ni nikdar podpisal, niti ga ni ekspediral. Začelo iskati po delovodnem protokolu ter najdejo, da je tam telegram popolnoma pravilno vpisan (zaveden), in tudi potem se je polkovnik Pešić še zaklinjal, da on tega telegrama ni podpisal.

Naj dodam še tale zaobeleženo iz mojega dnevnika, ki sem jo napisal na podlagi pripovedovanja nekih Pastrovičev, ki sicer niso Črnogorci, ali so se borili na položajih lovčenskega oddelka. Ti so mi pripovedovali, da je rekel general Mitar Martinović v Podgorici vojakom svojega oddelka: "Vlada nas je izdala, kdor more, naj beži, če hoče". Bil bi nepravilen, ako bi ne omenil tukaj tudi dogodek, ki mi ga je pripovedoval v Medvodi srbijanski oficir v črnogorski vrhovni komandi: "Kralj Nikola je govoril v Podgorici narodu, in tu

SPOMENIK NA ČAST EDITH CAVELL.

je rekel med drugim tudi tole: Poslal sem avstrijskemu cesarju telegram, v katerem sem mu predložil premirje. Odgovor je glasil, da se zahteva predaja orožja, predaja srbijanskih in vseh avstrijskih podanikov.

— Bi li kateri od vas pristal na takšne pogoje? — je zaklical kralj.

— Ne bi nihče, gospodar, — se je glasil odgovor.

— Tudi jaz ne bom! — je končal kralj.

In tako zna skoro vsak Črnogorec pripovedovati po eno ali več zgodbe, tihočih se črnogorske katastrofe. V koliko odgovarjajo vse one verzije resnici, je težko dognati. Eno je gotovo, da so te govorice in vesti povzročale, da Nikola ni mogel več mirno spati. Za to je skrbel predvsem Andrija Radović, o katerem sem že zgoraj spregovoril.

Človek bi rekel, da ni bila njegova naloga bogve kako težka. Črnogora je dežela, kjer niso mogoče nobene tajnosti. Vse, karkoli je gospodar rekel in celo mislil, se je takoj vedelo tudi "u čaršiji" (t. j. na javnem trgu). Prav tako je bil tudi kralj točno informiran zvečer o vsem, kar se je dopoldne zgodilo, a zjutraj o tem, kar se je reklo zvečer. Ali prav radi tega so v toliko verodostojnejše pripovedke tudi najskromnejšega Črnogoreca o vprašanju, ki nas zanima. Po tem takem je imel Radović na razpolago ogromen material, ki ga je tudi spretno uporabil.

Interesantno je zabeležiti fakt da so motivirali svoje postopanje (kadar so jih kraljevi nazivali izdajnik svoje domovine), s tem, da je kralj s svojo politiko sam zakrivil vso nesrečo Črnogore, posebno še njeno sramoto, ker ni hotel rešiti črnogorske armade, kakor je to napravila Srbija, temveč jo je prepustil sovražniku, ki je vse ujel. Imeli smo večkrat priliko diskutirati o tej stvari protikraljevske borbe z črnogorskimi univerzitetnimi omladinici ki se je imel vršiti na Dunaju. Pri (Ti so igrali namreč važno vlogo

v celi propagandi). Morali so priznati, da je kralj Nikola napravil stem, da je pobegnil v inozemstvo brez svoje armade, jugoslovanski stvari takorekoč največjo uslugo v svojem življenju, dasi proti svoji volji.

To se je jasno, pokazalo povodom balkanske konference v Parizu ob času vojne. Na to konferenco ni bila Črnogora prvotno niti povabljena. To svoje stališče so utemeljevali zavezniki z izgovorom, da nima Črnogora na fronti nobene bojne jedinice. Kasneje je dobila Črnogora pristop na to konferenco na intervencijo italijanskega ministra zunanjih zadev Sonnina. Ta dogodek nam kaže, da je kraljev beg brez armade naravnost srečno naključje za jugoslovansko stvar.

Pa bodi že karkoli, to je gotovo, da je Radovičeva akcija imela dober uspeh v inozemstvu. Vsi listi v Franciji, Angliji in tudi v Italiji so obširno pisali o izdajstvu kralja Nikole in njegove politike. Z eno besedo vsak ga je poznal, posebno pa v Franciji. Radi tega, človek res ne ve, če se je njegova vlada šalila ali kaj, ko je poslala v prvi polovici leta 1917 srbski vladi na Krf noto, v kateri je poziva, da naj pride na dan s konkretnimi predlogi za skupno delo ene in druge države na polju jugoslovanskega ujedinjenja. Znano je da ni Srbija sploh ničesar odgovorila na to noto. Pravi in zaslužni odgovor pa je dobila še le v Krfski deklaraciji, ki je vdarila temelj jugoslovanski državi ter zadelo smrtni udarec nadam kralja Nikite.

Razne vesti

Namesto svetovnega mirovnega kongresa — svetovna vojna.

Dunajski pacifist dr. Fried, ki je prejel Nobelovo mirovno nagrado, priobčuje v "N. W. Tagblatt" spomine na priprave za svetovni mirovni kongres leta 1914. ki se je imel vršiti na Dunaju. Pri (Ti so igrali namreč važno vlogo

Sin Abrahama Lincolna

Sin Abrahama Lincolna še vedno živi ter predstavlja člen med sedanjostjo in preteklostjo. Ker pa je ravno sin Lincolna, se je vedno namenoma in usrajno ter dosledno držal izven širokega kroga ljudi, ki sveti krog imena njegovega očeta. Drugi so opisovali za nas življenje Lincolna in drugi so nam razlagali njegovega duha. Nekateri pa so vedno čutili, da je Robert T. Lincoln najboljšje poznal svojega očeta, kajti bil je že rastoč deček, ko je bil njegov oče še nepoznan odvetnik v Indianapolisu. Mlajši Lincoln je bil rojen leta 1843, ko je bil Abraham Lincoln še razmeroma mlad mož 34 let in ko je bil praktični odvetnik šest let ter poročen mož šele eno leto. Sin je bil star 15 let, ko je imel njegov oče pozneje slavni govor o "hiši, razdeljeni proti sami sebi". Bil je star sedemnajst let, ko je imel oče svoj Cooper Union govor. Sledil je korakom svojega očeta v pravoznanstvu, a po lažji poti, s tem da je šel na Harvard juridično šolo. Zapustil je šole ter služil kot kapitan v štabu generala Granta. Po končani vojni je nadaljeval svoje študije ter bil pripuščen k bari v 2 leti potem, ko je bil njegov oče zavratno umoren. Nekeč je bil imenovan v zvezi s predsedništvom, a je odločno odklonil vsako tako čast. Nikdar ni delal kupčije s svojim imenom in sorodstvom. Kljub temu pa je služil prkarat v javni službi, nekeč kot vojni tajnik in nekeč kot ameriški poslanik v Angliji. Skozi trideset let je bil zvezan s Pullman družbo.

Ni znano, če pripravlja kake spomine na svojega očeta, katere naj bi se objavilo po njegovi smrti. Svet bi z veseljem pozdravil sliko velikega prostostelca kot se je prikazovala njegovemu rastočemu sinu. Na to tozadevno vprašanje pa je Lincoln mlajši odgovoril: Cenim primernost prošnje, a oprostili mi boste, če se ne oddaljam od svoje dobro ustanovljene navade.

Mr. Lincoln. živi v Washingtonu.

Karakterizacija Vladimira Uljanova — Lenina

V "Sunse Orient" podaja dr. Mihael Šabat tole uspelo karakterizacijo voditelja ruskih boljševikov, Vladimira Uljanova — Lenina: "V Leninu nam stopa nasproti Pečerinov duh kot okosteneli, neizprosn, nespremenljivi fanatizem dejansko vse rušeečega dejanja in navidežno ustvarjajočega povelja. Ne sentimentalno utopijstvo, marveč jekleno hotenje; ne sanjajoči humanitarizem, marveč plahteča mrznja; ne entuziazem, marveč monomanija. Zaničevanje ljudi, brezkrupoloznost, nemoralnost, vendar pa tudi prikrita ljubezen do brezpravnih in izrabljenih, vroča, brezsrčna, strašna in tragična ljubezen, ki se z morilno obupno in mrzlo mržnjo proti tradicijonelnim in obstoječim razmeram amalgamira v nepopisen za-goneten monolit titanske bolesti in machijavelistiške pretkanosti. Sredi neizrečenih grozot državljanske vojne, ki je z zdavnja prenehala biti razredna borba, na pustih razvalinah ogromnega carstva, na gorah mrličev, ki zatirajo sonce, se dviga tudi v negativnih impo-nujoča pojava tega strašnega, logično odkritega in preprostega, psihološko si nasprotujočega in neizčrpanega moža, ki se kot Mesias četrtga stanu, kot prorok socialistične bodočnosti, kot simbol in vtlesenje svetovne revolucije komunističnega proletarijata čuti poklicanega spreminiti kapitalistično-meščanski svet v grandiozno gmado, iz katere pepela se ima potem dvigniti Feniks socialne pravičnosti. Kaj ga briga pretresujoče trpljenje cele generacije, kaj ga briga stotisoč eksistence? Ali ni svetovna vojna stala milijone človeških življenj? Njegova argumentacija je jeguljasto-gladka, stvarne ugovore enostavno odbija oklopna plošča njegove sofistike. Njegova silogizma se formalno ne da izpodbijati. Vrhovna njegova premisa uveljavlja potrebo ureditvenja socialnih idealov. Druga premisa izraza nujno posledico da mora mednarodna revolucionarna akcija slediti ruskemu vzoru. Končni zaključek se glasi: V imenu socializma se mera v Rusiji vzdržati boljševiška diktatura. Denikinova protirevolucija, francoske parlamentarne volitve, poraz Spartačanov v Nemčiji vse to je za Lenina ne protidokaz, marveč potrdilo pravila. In ker taji veljavnost prave premise, se smatra vobče za nevezanega, da bi se posluževal duševnega orožja. Zakaj za meščanske struje ima na razpolago samo kitajske mučilne instrumente kot protidokaze... In kaj je bil ruski boljševizem v preteklosti? Boljševizem je bil elementarni razkroj ruske fronte, povratek domov po zemlji hlepečih poljedelcev, ki so dolga tri leta pre-grešali svojo rodno grudo. Boljševizem je bilo pri tem nevzdržljiv desorganizacijskem procesu samo ideološko figovo perese ali, ako je ta prisposoda bolj jasna, slajna v mišji pasti. Mase so skočile na grizljaj "Mir, svoboda, zemlja in kruh" in so se tako strmoglavile v pekel državljanske vojne, tiranstva in lakote. Lenin je spretno izrabljal ta protest, on ga je pospeševal ne da bi ga bil on sam prvotno poklical v življenje, ker sploh prvotno ni imel moči, da bi ga sam započel. Ludendorff je bil prepričan, da bodo pas-sažirji plombiranega vlaka (nemška vlada je dala leta 1917 po prvi ruski revoluciji Lenina in Trockega v plombiranem vlaku prepe-ljati skozi Nemčijo in skozi nemško fronto v Rusijo. Opm. ur.) spretno opravljali posle cesarske Nemčije na ruskih tleh. Lenin se je prav dobro zavedal, kdo bo še tebebil v grob, ki je bil izkopan za Rusijo".

stinja Berta pl. Suttner vedno odklanjala misel, da bi se tak kongres vršil na Dunaju, češ: "To bi bila moja smrt — doživel bi fiasko!" Ko je končno na Friedovo prigovarjanje pristala na ta načrt, so jo do zadnjega mučile zle slutnje in še meseca februarja 1914, ko so bile priprave za kongres že v teku, je zapisala v svoj dnevnik besede, ki so se nekaj mesecev nato uresničile: "Bojim se, da dobimo namesto svetovnega mirovnega kongresa — svetovno vojno". Na čudo so pa avstrijski oficijelni krogi kazali za kongres največjo uslužnost in častno predsedstvo pripravljalnega odbora je sprejel sam — grof Berchtold! Stuerghk, Engel in sploh vsa mi-nistrstva so šla pripravljalnemu odboru s toliko vnamo na roko, da se je pacifistom čudno zdelo. Stvar je pa bila dovolj enostavna: bankanski vojni načrt je bil tedaj že gotov in grof Berchtold si je hotel zagotoviti nekak moralen alibi. Julija so bile vse priprave za kongres dovršene, udeležniki napovedani, sobe naročene. Dne 28. julija je izšel — ultimati Srbi-ji. Fried je mirovni kongres od-povedal. Na njegovo začudenje se mu pa 29. ali 30. julija tele-fonirali iz znanjega ministrstva, naj z odpovedjo počaka do srede avgusta. Tedaj so se bili namreč na Dunaju odločili za direktna pogajanja s Petrogradom, in so po vsej priliki še računali z mož-nostjo, da vojne ne bo. To mož-nost je pa potem razbil nemški ul-timat Rusiji. Sier pa — pravi Fried — je postal svetovni mirovni kongres na Dunaju tisti trenu-tek nemogoče, ko je izšel ultimati Srbiji. Način govora v tej listini je bil tak, da noben pacifist ne bi prišel na kongres, ki bi mu bil po-krovitelj grof Berchtold.

Prehrana srednje Evrope.

Na vprašanje lorda Braisa v angleški zbornici je odgovoril lord Cherson, da je potrebno za oskrbo srednje Evrope do nove žetve še 40 milijonov dolarjev kredita za surovine in 100 milijonov dolarjev za premog in živež. Vprašanje o kreditu ni odvisno samo od angleške vlade, Anglija je že tako obre-menjena in mora sama dvigniti

Najvišje zdravniške avtoritete se strinjajo.

Vsi odlični zdravniki se strinjajo z doktorji Hare, Caspari in Rusby, ki pravijo v svoji izborni knjigi "The National Standard Dispensatory": Casarea sagrađa smatramo za najboljšje zdravilo, kar jih imamo proti trajnemu zaprtju. Ne povečujmo samo odvajanja po črevesu, ampak deluje tudi vsled svoje grenkobe kot tonika izboljša tek in prebavo ter prepreča zaprtje, ki ponavadi sledi podobnim zdravilom. "Casarea (skorja kalifornijskega potnega grenkega trnja) je poglavitna sestavina Trinerjevega Ameriškega Elikirsirja Grenkega Vina. Druge sestavine pa se bolj izboljšujejo Trinerjevo zdravilo in vsled tega je jasno zakaj je Trinerjev Ameriški Elikirsir Grenkega Vina najboljšje zdravilo za vse želodčne neredde. Vaš prodajalec, pri katerem kupujete zdravila, ima tudi Trinerjevo Angeličica Grenko Toniko, Trinerjev Mirilec kašlja, Trinerjev Limiment in druga prvostarna Trinerjeva zdravila. — Joseph Triner Company, 1333—43 S. Ashland Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

KRETANJE PARNIKOV KEDAJ ODPLUJEJO IZ NEW YORKA

La Touraine	7 Feb.	Navre
Beldere	10 Feb.	Trst
New York	7 Feb.	Cherbourg
Rotterdam	7 Feb.	Rotterdam
Rochambeau	14 Feb.	Havre
St. Paul	14 Feb.	Cherbourg
Adriatic	14 Feb.	Southamp.
La Fayette	21 Feb.	Havre
Philadelphia	21 Feb.	Cherbourg
New Amsterdam	21 Feb.	Rotterdam
La Savoie	25 Feb.	Havre
Lapland	25 Feb.	Antwerpen
La Touraine	6 Marca	Havre
New York	6 Marca	Cherbourg
Rochambeau	—	Havre

Glede cen za vozno karte in vsa druga pojasnila, obrnite se na tvrdko FRANK AKSER 82 Cortland St. New York

Vožnja s Zeppelinom

Pisec Robert J. Thompson.

Ravno osemindeset let je tega ko so me vlekli preko zamrznjenega koruznega polja, da vidim prihod prve lokomotive v mojo domačo vas. Ker sem bil star le tri leta, nisem dotodaj videl še ničesar kaj bi bilo prilieno tako veliko kot je bila strašna pošast, ki je prišla v našo vas sam Bog ve od kod. Videl sem jo iz daljave ter se spominjam, da sem se tresel po celem životu, ko smo prihajali bližje. To so bili dnevi prerijskih skunerjev v onem delu dežele in ta strašna prikazen je bila znanik civilizacije, ki se je pričela širiti preko rodovitnih valovitih ravnin Iowe.

Ta spomin iz mladosti se je obudil v meni sedaj, ko sedim udobno kot navaden potnik v Zeppelinovi zračni ladji "Bodensee" ter se oziram na griče, gozdove in planjave Nemčije, na enem rednih poletov ter zračne ladje iz Berlina v Švico. Pred seboj imam potovanje nekako štiristo milj v ravni črti kot leti ptič.

Ker so transportnijske prilike v Nemčiji sedaj zelo razrušene in negotove, traja sedaj potovanje z železnico nekako štiriindvajset ur. Dejanski predstavja to potovanje veliko podjetje kajti treba je prekiniti potovanje za spanje in obede. Isto razdaljo pa bom premeril v štirih in pol do šestih urah, potem če bo veter ugoden ali ne.

V veliko Zeppelin lopo, ki je oddaljena nekako deset milj od središča Berlina, dospete z avtomobilom. Zrakoplov odpluje ob 8. zjutraj in v tem času morajo biti zbrani potniki v uradu Hamburg-American parobrodne družbe. Zre preje sem našel, da je treba rezervirati mesto v Zeppelin par tednov naprej in prostor v uradu, kjer se je dobilo tikete je bil v resnici napolnjen. Spominjal je na stare čase, ko je bila Hamburg črta največja oceanska parobrodna družba in ena najbolj priljubljenih. Za trenutek se mi je pojabil misel: — Ali je duh Alberta Ballina zopet na delu tukaj in sicer v obliki vodstva v navigaciji po zraku? Ballin je zgradil Imperatorja, Vaterland, George Washingtona in President Granta. Bila je tudi njegova ideja pospešiti potovanje z zračnimi ladjami. Potniški promet zrakoplovne družbe je tudi dejanski pod kontrolo te parobrodne družbe.

Ni mi bilo mogoče dobiti mesta na "Bodensee" pri poletu iz Švice v Berlin in vsled tega sem brzojavil štirinajst dni naprej iz Montreux ob Ženevskem jezeru, da si zagotovim mesto za potovanje iz Berlina nazaj v Švico.

Ko dospo človek do Zeppelinovih naprav, zapazi velikansko lopo, zgrajeno iz jekla in cementa, ki je dolga nad petsto čevljev, dvesto čevljev široka ter nad sto čevljev visoka.

Naša zračna ladja nas je že čakala. Zasidrana je bila s približno petdesetimi vrečami peska ter s par karami ki so bile pritrjene na tračnice z močnimi žicami. Ob traneh lope je bilo videti veliko pregibnih cevi za polnenje plinskih cevi ladje z vodikom. Kara za potnike ali gondola, ki je najbolj težka, služi kot ravnovesje lope zračne ladje.

Pa vrtno se k potovanju. Potnik gre skozi vrata, kjer se steha njegov prtijago. Vsak potnik ima prostih trideset funtov, dočim se za večjo težo računa po deset centov za funt.

Potniška gondola največjega tipa Zeppelinov se nahaja precej v ospredju zračne ladje. Slična je Pullman kari s sedeži, ne le glede obsega, temveč tudi glede udobnosti. Prostorja je za 25 potnikov in toliko je tudi udobnih stolov ob stenah notranjosti. Okna, ki se nahajajo pri vsakem stolu, je mogoče odstraniti in potnik lahko zre naravnost navzdol na zemljo. Mislim sem, da so ta okna iz stekla, a ko sem vzel enega ven, sem videl, da je lahko kot papir. Dvignil sem stol, ki je bil velik in udoben ter tudi našel, da je izvrjednno lahak. Vse je bilo na mestu i vse popolno. Na prednjem delu gondole in ločen od nje, je prostor za navigacijske častnike. Na zadnjem koncu gondole pa se nahajajo hodnik, majhna kuhinja in toaleta.

Vsi potniki so bili že na krovu. Poleg potnikov v gondoli se je nahajala na ladji tudi posadka šestnajstih mož. Stopili smo na krov s pomočjo premičnih stopnjice. Našel sem svoj sedež, ki je imel številko devet. Ob istem času pa sem tudi zapazil, da se že pomično ven iz lope, da nas vlečejo ven kare, katere smo že omenili. Kakorhitro smo bili na prostem, sem odprl svojo okno ter ponolil glavo ven. Bilo je nekako sto mož ki so držali velikana za vrvi in kakorhitro smo bili zunaj, se je obrnila zračna ladja proti jugu. Spoznali smo, da se je treba boriti proti močnemu vetru. To je povzročilo zamudo pol ure kajti treba je bilo vzeti na krov dodatno zalogo petroleja.

Ob desetih smo odprli. Kakor hitro je bila zračna ladja prosta, so pričeli delati motorji in takoj smo videli, da je velikan pod kontrolo. Dvigal se je bolj s silo propleterjev kot pa s pomočjo dvigalne sile plina. Kot velik letiči lahub se je obrnila zračna ladja v južno-zapadno smer.

Nikako pretiravanje ni reši, da

se vam zdijo na prvem poletu s Zeppelinom minute kot sekunde in ure kot minute. Zdelo se nam je kot da smo v trenutku priplivali preko Potsdama ter slavnega Sans Souci Friderika Velikega in sicer z naglico sedemdesetih milj na uro. Palače Potsdama so se dvigale pod nami kot spominske karte ter jih je bilo lahko videti skozi okno. Ta slika se je skoro trenutno umaknila kaki drugi, istotako zanimivi. Pod nami, diagonalno proti severu pa nas je spremljala preko gozdov, jezerov, gora in ravnin, z isto naglico ter ustrajnostjo — senca zračne ladje.

Imel sem dobro srečo, da sem imel kot sopotnika nekega ameriškega avijatika, polkovnika Hensley-a ter barona von Gemmingen Goettingen, nečaka ter upravnega naslednika grofa Zeppelina. Polkovnik Hensley se je nahajal, — kot sem izvedel pozneje — na svojem enointridesetem potovanju z zračno ladjo "Bodensee" ter vršil pogajanja s Zeppelin napravami za nakup najmodernejšega Zeppelina za vlado Združenih držav. Mogoče bomo v času, ko bo izšel ta članek, lastniki največje stvari v tej stroki, zračne ladje, ki bo trikrat večja kot je "Bodensee".

Ta zračna ladja, ki je že zgrajena, a ne še sestavljena skupaj, ima kapaciteto ali obseg 100,000 kubičnih metrov vodika ter je izdatno večja kot vse druge, ki so bile zgrajene tekem vojne. Izračunano je bilo natančno — in v računih strokovnjakov Zeppelin naprav ni nikake pomote, — da bo ta nova ladja, s katero upa polkovnik Hensley potovati v Ameriko, lahko objadrala zemljo ob ekvatorju ter se pri tem le štirikrat ustavila, to je na vsakih šest tisoč milj. Zgrajena je tako, da bo lahko nosila 32 potnikov ter posadko 25 mož. Imela bo na krovu vse potrebne stvari. In sedanjih Zeppelinih ni dovoljeno kadi, kajti primerne varnostne odredbe niso še uveljavljene. Nova ladja pa bo imela vse te varnostne odredbe ter komforte moderne potovanja, vključno promena nadni krov. Polkovnik Hensley, ki je študiral konstrukcijo Zeppelinov ter delovanje teh zračnih ladij izza sklenitve premirja naprej, da bo v stanu z ladjo, kakor jo upa dobiti, poleteti iz Berlina v Chicago brez ustavljenja, na razdaljo 550 milj ter s povprečno naglico nad 150 kilometrov ali več kot devetdeset milj na uro. Rekel je, da bi bilo mogoče razdaljo med Berlinom in Chicago premeriti v osemindesetih urah ali približno v dveh dnevih in pol. S primernimi lopami in primarne razdalje pa bi bilo mo-

Influenca

S povratno epidemijo je influenza nevarna. Ščitite samega sebe in družino s tem, da zagotovite zdravje. Prva znamenja so: vnetje oči, nahaod, bolečine v križu, glavni in mišični, mrz, mrzlica in splošna utrujenost. Kot brambo in prvo zdraviljenje priporočamo naslednje: Izpirajte grlo in nos z Seveverim Antiseptikom. En del ga uporabite s tremi deli gorke vode. V slučaju mrzlice ali urtusa vzemite eno Sevevero Tableto Zoper Prehlad in gripo, in ponavljajte to vsake tri ure, dokler se ne izistite. Dobro se pokrijte. Če v enem dnevu ne boste zdravi, pokličite zdravnik in se ravnajte po njegovih navodilih. Ta zdravila vam bodo zelo pomagala, da se boste varovali proti epidemiji in vsled tega jih mora te imeti vedno pri rokah. Najprošaj v vseh lekarnah po sledečih cenah:

Sevever Antiseptol, 35 centov in 2 centa takse.
Sevevero Tableto Zoper Prehlad in Gripo, 30c. in 2c. takse.
Sevevero Balsam za Pľuča, 25 in 50c. ter 1 in 2c. takse.
Če ne morete dobiti pri lekarnarju, jih naročite naravnost od

W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa

goče vrniti se v Berlin, to je izvršiti potovanje krog sveta v desetih dneh. Polkovnik pa očitvidno dobro ve, kaj govoril.

Nadaljeval je na naslednji način:

— Bašem se z vsem, kar morem izvedeti glede Zeppelinov in ta nova ladja je največja stvar, ki je bila dosedaj zgrajena. Polet preko Atlantika od strani angleškega Zeppelina nam je le migljaj, kaj vse bo mogoče storiti s to zračno ladjo. Z izjemo teatraličnega učinka se polet angleške zračne ladje ne more primerjati s polet nekaterih Zeppelinov tekem vojne, najmanj pa s poletom nekega Zeppelina na razdaljo šest tisoč kilometrov v kolonije nemške južne Afrike. To potovanje ni bilo dovršeno, kajti zračna ladja je bila odpoklicana brezčimnim brzojavnim potom še predno je dospela na določeno mesto. Nabava te zračne ladje ne bo imela nobenega opravka z odškodninskimi zahtevami napram Nemčiji.

Izvedel sem, da se je Zeppelin družba izza podpisanja premirja pečala z izdelovanjem posameznih delov Zeppelinov, a radi dolečb mirovne pogodbe ni bilo mogoče sestaviti teh zračnih ladij. V veliki lopi v Friedrichshafen se nahaja velik vojni Zeppelin, ki je bil zgrajen v namenu, da se bombardira z njim Pariz ali pa London. Njegova kapaciteta znaša 72,000 kubičnih metrov. Francozi zahtevajo ta Zeppelin zase, a Zeppelin družba se prav nič ne brigga za konecno usodo tega vojnega Zeppelina.

— Vidite, — je rekel baron Gemmingen, — moj stric ni nikdar nameraval zgraditi Zeppelina v vojne svrhe. Zeppelini so bili prav tako rekvirirani kot so bili vsi naši ostali viri v našem obrambnem polju. Uničenje teh velikih in miroljubnih iznajdb in dejanski njih uporaba v vojni, je v veliki meri prispevalo k smrti mojega strica, grofa Zeppelina. Pred vojno smo vzpizorili na stotine rednih potniških poletov ter prevedli na tisoč potnikov. Kot prevozno sredstvo najbolje vrste so se izkazali Zeppelini v letu pred vojno in ta strašni boj je popolnoma uničil naše konstrukcijske načrte ter nas odvrnil od številnih izboljšanj kot naprimer kurjenje potniške gondole, odprava ropotanja motorjev in tako dalje. Vsi ti problemi so sedaj že ršeni. Dosedaj smo prevedli več kot osem tisoč potnikov. Poglejte številko na svojem tiketu. Da, vi ste številka 8420. V berlinskem uradu ste videli, kako veliko je povpraševanje po tiketih. Popularnost tega načina potovanja je razvidna iz tega povpraševanja in varnost potovanja iz tega, da je padla zavarovalnina v treh mesecih od šestih dolarjev za tisoč na dva dolarja.

— Ne, ne, — je odvrnil baron na moje vprašanje, — mi nismo v skrbeh radi angleškega tekmovanja. Za vse je dosti prostora v zraku in želimo jim dobro. Njih odlični uspeh pri poletu preko Atlantika s rekonstruiranim modelom našega starega tipa Zeppelinov nam le dokazuje, kaj je mogoče storiti strokovnjakom s popolnimi zračnimi ladjami.

Vprašal sem ga, kaj pa glede viharjev in močnih vetrov. Odgovoril je:

— Mi lahko pralavamo po zraku v katerenkoli vremenu, ki ni s sušničami turškega oficirnam dovoljuje priti iz lop ter lah-

ko razvijemo primerno naglieo proti kateremu koli vetru z izjemo hurikanov in ciklonov in tem se lahko izognemo. Pri prihajanju iz lop in pri zasidranju so stranski vetrovi, ki nas motijo. Tudi to bomo odpravili, ko bomo zgradili lope, ki se bodo obračale kot vrtljak.

Največkrat me vprašajo ljudje, kakšen občutek ima človek na takem poletu s Zeppelinom. To je kaj težko opisati. Popolnoma gotovo pa je, da popolnoma manjka čut nervoznosti in strahu in pri nobenem potniku ni mogoče opaziti vznemirjenosti. Dva potnika pa sta dobila tekem potovanja tako močno morskobolezen, da sta izgubila vse zanimanje za krasne prizore, ki so nudili očesu. Jaz za svojo osebo nisem čutil nikake slabosti, čeprav nisem "dober mornar". Gunganje zračne ladje je bilo pripisovati dejstvu, da je letela zelo nizko, nekako 450 čevljev nad zemljo. Vsled tega se je pogosto izpreminjala gostost zraka. Učinek različne vetegaeije na zrak je opazljiv prav posebno v takih nizkih višinah. Višje pa je gostost zraka tako neenakomerna, da se ne opazi nikakega gibauja. V višini treh tisoč čevljev pa bi popolnoma manjkalo občutka premikanja, če bi človek ne videl zora in gozdov, ki beže od vas proč.

Von Gemmingen mi je pripovedoval, da gre zračna ladja natančno vedno po isti poti. — Naš kurz je sličen predoru, izvrtanemu skozi zrak, — je rekel. — Kurz pa se izpremeni le v slučaju viharjev.

Pod nami so letali golobje in ko smo plavali preko vasi, smo lahko videli race, gosi in prašiče. Neka srna je prihitela iz gozda ter zopet izgubila. Neki kmet, ki je orral, je obstal v delu ter mahal s svojim klobukom.

Ko smo se približali švicarski meji, je bilo videti v daljavi s snegom pokrite Alpe. Ko pa smo se približali Zeppelinovim napravam na Bodenskem jezeru, je motor obstal. Na ta način se je preiskusilo dvigalno silo zračne ladje ter določilo izgubo plina. Nato pa je zračna ladja mirno splavala v lopo.

To potovanje mi je dalo približen pejem, kakšno bo potovanje v bodočnosti udobno, naglo in brez nevarnosti.

KAKO SE JE GODILO AVSTR. VOJAKOM V PALESTINI IN EGIPTU

Na tisoče in tisoče so jih pobrale splošne bolezni. — Ženske so spremljale vsako armado.

Pred kratkim se je vrnilo več bivših avstro-ogrskih vojakov iz angleškega ujetništva v Egiptu. Iz mnogege njihovega pripovedovanja navajamo le par stvari. — Nemci so se obnašali v Turčiji kot gospodarji. Avstrijske topničarje so pridno pošiljali v ospredje v bojih. Turki pa so služili za maso katero so Angleži postreljali ali polovili. Turk je moral sploh molčati in ubogati. Nič čudnega ni bilo, ako je pruski vojak oblo- ni s sušničami turškega oficir- ja. Bavarci so avstrijske vojake

se nagovarjali "Kamerad", drugi pa samo "du Oesterreicher". Živeli so Nemei dobro in dobivali so zlato, avstro-ogrski vojak pa suh papir. Nemci so izvažali iz Turčije, karkoli se jim je zdelo vredno za izvoz. Turkom so napravili ogromno škodo. Pa je prišel iz Nemčije avtomobil z benicini. Spravili so ga v kraj in prodali turškim ali arabskim trgovcem. Pripetilo se je, da so jim na to avtomobil odvzeli in ga prodali čez čas drugim trgovcem. Presneto drag je bil tak avtomobil. Zdravstvene razmere med avstro-ogrskim vojaštvom so bile slabe. Največ so trpeli na splošnih boleznih. Ženske so kar drle za vojaštvom. Vojaki so se javljali bolne, kar na kratko: "Orientalisch". Bolnici v Damasku in Carigradu sta bili vedno polni takih "orientalisch" bolnikov. In strašna je ta bolezen, mnogo hušja od evropske. Od 3000 avstro-ogrskih vojakov je ostalo zdravih komaj 500.

V ujetništvu se jim je godilo slabo. Nič se ni brigal za nje. Avstro-Ogrska je razpadala. Nem-

šk avlada pa se je brigala za svoje ljudi in tako so nemški vojak-njetniki dobivalo mnogo več hrane nego avstro-ogrski. Najboljše se je godilo Turkom. Ti so imeli vsega takorekoč v izobilju, kruha, mesa, drugih stvari, tobaka, sploh, kar so želeli, so dobili. Angleži že vedo, zakaj so tako lepo ravnali s Turki! Turkov je bilo v ujetništvu ogromno, pa jih je tudi obilo pomrlo. Tako jih je iz jednega tabora pri Kairu od 30.000 poginilo 10.000. Izmed avstro-ogrskih vojakov jih je tudi nekaj pomrlo, bolnih je bilo obilo, nekateri so oslepeli, drugi zblazneli. Strašno je ujetništvo, naj si bo kjerkoli. Globoko so se oddahnili oni, ki so se srečno vrnili domov.

SANTAL MIDY
Ozdravi katar mehurja in odstrani vse v 24 urah.
Vseka pilula vsebuje 50 mg. Varujte se ponaredb. Na prodaj v vseh lekarnah.

POZOR, ROJAKI!
Tukaj v West Virginiji v Harrison County prodaja družba pod imenom Coal Lad Development Company svoje delnice za promogorov in sedaj prodaja akter za \$325. Jaz sem kupil že aprila 1919 pet akrov po \$185 in sedaj želim prodati za mojo ceno ali pa tudi par dolarjev v izgubo, ker sem v stiskah za denar. Slišim, da rojaki pridejo in kupijo od drugod, za kar morajo plačati visoke cene. Bolje bi bilo, ako od mene kupi namesto od družbe po \$325; jaz dam po \$180 Torej kateri mislijo kupiti, naj se obrnejo najprej na mene. Ta družba je že odprla rova, ima vpeljan železniški tir in postavlja hiše ter pravi, da zdaj začne graditi dipel. Kompanija tudi trdi, da bo v enem letu delalo od 500 do 800 premarjarjev v tem rovu in odpirala jih bo še več. — Math. Škarja, Box 275, Mt. Clare, W. Va.

Med otroci.
Kitty: — Kako se ti dopade moj novi klobuk?
Minie: — Bežji, bežji; takega sem imela jaz že lansko zimo!

Najzanimivejše, najcenejše in najbolj popularno čtivo vam je na razpolago.

Slovensko-Amerikanski Koledar je izšel za leto 1920.

Veliko več slik kot prejšnja leta. Najbolj izbrani članki, opisi, razprave, povesti, šale, zanimivosti.

Stane 40 centov.

Izrežite ta kupon, pridenite za 40 centov štempsov ter pošljite nam.

SLOVENIC PUBLISHING CO.,
82 Cortlandt Street,
New York, N. Y.
Tempotom naročam Slovensko-Amerikanski Koledar za leto 1920 ter prilagam za 40 centov štempsov.
Ime .....
Naslov .....
Mesto in država .....

"Karkoli se zgodi - naj udari vame..."

Poljski spisal Štefa Žeromski.

V najtemnejšem kotu dvorane, na postelji, označeni s številko 24, je ležal že nekaj mesecev kmečki hlapček. Nad vzglavjem je kolebala pri vsakem premikanju bolnikovem črna lesena tabla z napisom: — Caries tuberculosa... (Kostna jetika). Reževo so odrezali nogo nad kolonom, da bi kosti bolj suho gnile. Kmet je bil brez lastne njeve, najemnik, najemniki so bili njegovi starši. — Imel je v grajščini službo, oženil se je bil pred tremi leti, prisluhnil si je nekaj konoplje, toda glej, ni vedel, zakaj, ne za to, ne za to, zbolela ga je noga v kolenu in ravnice so se začele odpirati. Dober človek je dal voz do mesta in ubožca so za na občinske stroške izročili v bolnišnico.

Samo tega se je še dobro spominjal, kako sta se petjala jesenskega večera z ženo v najlepšem pletenem vozu, kako sta oba jokala v strahu in žalosti — in kar sta izjokala, to sta prigrizla z jajci, kuhanimi na trdo, in potem je prišla nekaj neizmerna trpkost, kakor megla, ne megla.

Dnevi v bolnišnici, enakomerni in brez razlike, so mu izginili iz spomina in tvorili neko nepojmljivo vrzel v življenju — sama neizpremenjena otožnost skozi toliko mesecev mu je tiščala dušo s tako neizprosno, brutalno silo, s kakoršno teži nagrobni kamen gomilo. Skozi to meglo mu spomin poljasno prinaša divnih čudes, ki so se godila z njim: kopanje, post, spuščanje žil do kosti — potem operacijo, obličene v predpasnike, s krvjo pomazane — in tega čudnega, neustranjenega poguma se spominja, ki ga je v tisti uri podpiral kakor milosrdna roka.

Ko je pred operacijo gledal vrsto pojavov, ki vzbujajo zoprnost, je tudi on začel iz globine svoje preproste duše snovati nit razmišljanj, kakoršno uči snovati ta največja učiteljica na zemlji — skupna sobana v bolnišnici. O operaciji sta smrtni dolgčas in brez briznost zatemnila vse. Mrazilo ga je vedno, a okoli poldneva, na večer ga je začelo v glavi težiti, kakor kamenita krogla, in od te krogle do nog so šli mrzli stremeni. Od prstov začeljene noge pa so širili k glavi valovi olajšujoče toplote. Misli drobne kakor kapljice živega srebra, so hitro zlivale v kak koteček možgan, in tedaj, ko je ležal skrčen v luži potu, ali tedaj, ko so se trepalnice same zaprle — ne v spanju, ampak v onemoglosti — so ga napadle čudne polsanjave podobe.

In glej, vse to je minevalo in ostala je sama nezgrabna, s kloformovim vonjem nasičena prostornost, napol razsvetljena z minljivo, razpršeno svetlobo. Na prostranosti je bila podobna notranjosti neizmernega stožca, ki se začelja pri njem in leži kot ogromen lijak na zemlji. Tam v neslišni daljini, kjer se zoži vrh, tam je bela svetla lisa; tam nekje je izhod... Do te špranje hodi dan in noč po neskončni spiralni črti, ki objema notranjo površino ljaka, hodi bolj kot je siljen, z vsem naporom, kot polž; čeprav se dviga v njem nekaj kot krila, vendar vstaja v njem kakor ptič, ko se je za nogo vjel v zanjko. In ne more pletati višje kot je dolga zanjka neprestano pada in pada... Ve, kaj se vidi iz one špranje. Samo z nogo bi stopil, — živa nacija pelje proti polju pod lesom, kjer so bile štiri njeve krompirja njegova lastnina. In tedaj, ko se mehanično dviga s svoje postelje, se mu je sanja, — da je čus kopanja. Tihotam pod lesom je jesenska prozornost zraka, ki približuje iz daljave predmete, da jih je razločneje videti. Oba skupaj, z ženicno kopljetom, kot mačje glave debel, lep, krompir. Na gričku in v rebri so se v gručah zbrali pastirji, zavili so se v vreče, skrčili bose noge, nanesli suhega brinja, napravili ogenj in s palicami grebejo iz pepela pečen krompir. Dim diši v zraku, brinjev, d. h. t. e. . . .

Ko je bil še bolj zdrav in pri zavesti, ko se go na ni tako trdovratno držala mrazica, se je izgub-

ljal tupatam v bojzani in globoki potrnosti, kakor vsi pokabljeni in izmučeni. Vse bitje kmetovo se je stisnilo v tej bojzani v drobno zrnce in letalo, gnano po hudih predsodkih ob nekih pretresljivih zvokih in se razbijalo ob vogalih brezdanje praznine.

Končno se je začela celiti rana na nogi in mrazica je prenehala. Duša reževo je bila, kakor da se je vrnila z onega sveta v svojo prvotno stanje, k razmišljanju tega, kaj se je godilo pred njegovimi očmi. Pa kako se je izpremenilo jedro teh razmišljanj! Prej je bilo to usmiljenje, ki je raslo iz zoprnosti — sedaj je bilo to sovraštvo pohabljenega živati, silno hlepeje po povračilu, besnost, objemajoča z roparskim stiskanjem ravno tiste nesrečnike, ki leže poleg, kakor tudi tiste, ki so ga napravili takega. Kar se je še drugrega rodilo v njegovem sren, ni trpelo in ostalo, — samo evljenje, s katerim so v divjem diru begale njegove misli, iskajoče tiste noči, ki mu jo je prinesla to usodo.

To mučenje samega sebe je trajalo dolgo in razpad duše je rastel.

In glej, nekega dne je zapažil da mu zdrava noga postaja okorna, da se v glečnju napenja. Ko je primarij opravil jutranji obisk, mu je kmet zaupal svojo pažnjo.

Zdravnik je preiskoval njegovo usahlo, velo telo, predrl neznatno otekline in videl, da igla sega do kosti, potrkal s prsti in zagodetno otožno pogledal možu v oči.

"Slabo je s teboj, brat! Treba bi bilo nogo... vidiš tudi tako... A ti si slab. Leži tu, boljše ti bo kakor v koči, dobiš jesti..."

In odšel je z asistenti. Ko je bil že pri vratih, se je za trenutek povrnil, se sklonil nad bolnikom in neznatno in skrbno, da bi nihče ne videl, šel z roko po njegovi glavi.

Kmetu se je stemnilo, kakor bi ga kdo ponevedoma s cepcem udaril na teme. Zaprl je oči in ležal dolgo, — dokler ni nastala v njem čudovita tišina.

Je v človeški duši začarana skrivalnica, zaklenjena s sedmimi ključavnicami in ne odpre je nihče in nič, samo hudobni ponarejeni ključ maščevalne nesreče.

Sofokle je po ustih osleplegega Edipa imenoval to skrivalnico z imenom. Skriva se v njej čudno razkožje, sladka neizogibnost, naj večja modrost.

Ubogi možak je ležal tiho na svojem ležišču in po njegovi duši je šlo, kakor bi stopal Kristus po razburkanih morskih valovih, vihar pomirujoč...

Od tedaj je dolge noči in žalostne dni gledal na vse kakor iz neizmerno daljave, z dobrega mesta, kjer je tiho in neizrečeno dobro odkoder se zdi vse najhno, malo zabavno in ničevno, toda vredno ljubezni.

"Oh, raj, raj..." je šepetal sam pri sebi, "naj da Gospod Jezus ljudem... Ne boj se! In meni se vendar najhujše..."

FARMERSKO-DELAVSKI KONGRES.

Chicago, Ill., 13. februarja. — Pan-ameriški farmersko delavski kooperativni kongres je bil večeraj odprt tukaj v namenu, da se spravi na en stadar družniške metode ter pospeši direktno trgovino ter kooperativno bankirstvo in kreditiranje. Otvorilne seje se je vdeležilo sto delegatov. Kongres bo trajal tri dni.

Chicago, Ill., 13. februarja. — Občinski svet je večeraj objavil, da je povečal plače občinskih uslužbencev za približno 1 milijon 600.000 dolarjev. Število uslužbencev bo precej skrčeno.

Strah na obeh straneh.

Gospodar (ko dobi slago pri stečnem svojega vina): — To me je pa zelo presenetilo, Janez. Janez: — Mene tudi; misli sem namreč, da vas ni doma!

Čiščoča ust,

kakor tudi nosno je potrebna, da se odvrže maladije kakor gripa ali influenza, katerih se je najbolj hudi izmed bolezni, ki nasajajo po zim. Vred tega bodite pazljivi in izmetite nosni!

Severa's Antiseptol

(Severa's Antiseptol). Rahlo se za grgati ali izpirati nosno votlo. V nosu se vsi na predoključevalo izpiranje ssa, odvrže in izloči iz nosu. Zdravje in prijetnost. Čiščoča bolezni in prepreči njihovo nastanek. Cena 200 in 300 davka. V vsaki lekarni.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Kako naj se obvarujemo pred influenco?

Izdano po vladnem zdravstvenem uradu — United States Public Health Service, Washington, D. C.

Ako se hočemo obvarovati pred boleznimi vsake vrste, je prvi pogoj, da ohranimo telo čvrsto in sposobno za uspešno borbo proti kalim boleznim. To je mogoče storiti, ako imamo pravo razmerje med delom, zabavo in počitkom, ako se pravilno oblačimo in vzivamo zadostno, zdravo in primerno izbrano hrano. Glede hrane treba omeniti, da je mleko najboljše in najbolj izdatna, kakor tudi najlažje pristopna hrana toliko za vzrastle kolikor za otroke. Prenapolnjena stanovanja so jako škodljiva okolščina pri takih boleznih, kakršna je influenza, in zdravstvene oblasti pripoznavajo, da se bolezen tem lažje širi tam, kjer ljudje prebivajo pretensno skupaj. Dočim ni vselej mogoče izogibati se — zlasti v teh težkih časih — prenapoljenim stanovanjem, vendar naj se isto omeji na najnižji minimum. Vrednost svežega zraka potom odprtih oken je neprecenljiva.

Kar se tiče potrebe, da se izogibamo direktni infekciji potom vdihavanja, je jako važno, da se obvarujemo pred osebam, ki kašljejo in jih kihanje, ne da bi si zakrile ust ali nosu. Vred tega naj se vsakdo kolikor mogoče drži stran od množice in nakreanih prostorov, stanovanje, urad in delavnica naj bodo dobro prezračena, če morete, hodite peš k delu. skratka potrudite se, da dihanje kolikor mogoče več svežega zraka.

Dasi je težko izogibati se indirektnemu prenašanju influence, vendar se lahko obvarujemo pred istim z nekaj previdnosti. Stiskajte manj rok, izogibajte se nečistim "soda fountains" in restavracijam, ne rabite kozarec in prtov, ki so za splošno rabo, zahtevajte povsod, kjer se pečajo z jestvinami, naj se ravna po sanitarnih predpisih; nadalje treba, da oblasti strogo pazijo na strogo izvrševanje predpisov v takih prostorih — to so načini, po katerih se vsakdo more obvarovati pred infekcijo. Ako bi se ljudje strogo držali po njih, bi bil storjen velik korak v borbi proti razširjanju bolezni.

NEMŠKUTARJEM JE ZRASTEL GREBEN.

Iz Prevalj. Zadnji čas je nemškutarjem pri nas precej zrastel greben. Ker je naše orožništvo z izredno taktičnostjo nastopalo proti vsemu prebivalstvu, so si ti v svoji nadutosti mislili, da že smejo počenjati, kar hočejo. Pred kratkim so razgrajali po noči ter budili nurne Prevaljčane iz spanja, sedaj so pa celo dejansko nastopili. Pred gostilno g. Rozmana so ponočni zlikovec razbili oblo električne svetilke, istotako več cestnih električnih žarnic iz elektrarne g. Lahovnika. Naše orožništvo pa je tem zlobnežem že na sledu in upati je, da v kratkem dobe za služeno plačilo. Od par nestrpnih nemškutarjev se prevalski Slovenci še ne damo ustrahovati, in če ne bodo mirovali, bomo obratnili z njimi po češkem načinu. Priznajte pa gre našim orožnikom, ki svojo težavno službo vestno vrše in bodo takim nemirnim žem že znali pristriči peroti.

ODLOČNA ŽENSKA.

Slika nam kaže Mrs. William Furey, katere mož je zapleten v tatvino Liberty bondov. Mrs. E. J. Furey je po pokliu rokoborilka. Pravi, da bo do konca branila svojega moža.

Konec svetošufanske države

Prince Ludovik Windischgratz, bivši ogrski minister, izda v obliki knjige, svojev apiske, kjer govori o zadnjih dneh habsburške monarhije. V knjigi je opisan Karolyjev napad v parlamentu dne 18. oktobra 1918; s tem je bil ožnanjen prevrat. Oficijelna slavnost, ki se je vršila v Debrecinu par dni pred polomom kaže, da dvor še čisto nič ni slutil. Na povratku se je Windischgratz v dvornem vlakcu, razgovarjal s cesarjem Karlom. — "Zakaj ste tako mračni?" — "Je vprašal cesar. — "Vse pojde dobro". — "Ne Veličanstvo, čisto nič ne pojde dobro. Celo današnje slavlje je bilo pogrešek. Prepozno je obkajati slavlje, vse je končano". — "Vi ste pesimist, princ, vsi pravijo to". — "Veličanstvo, vi se igrate s prestolom. Stojimo pred prepadom". — "Kaj naj napravim?" — "Je vprašal cesar. — "Prvo je, da pošljete Buriana v pokoj. Cel parlament bo podpiral Andrássyja. Takoj moramo skleniti poseben mir. Zamudili smo, odkrito in pošteno obračunati z Nemci. Danes nas more samo vse rešiti, da prelomimo z njimi vse zveze. Takoj moramo storiti novo vlado". — V Budimpešti so se vršila posvetovanja o sestavi novega kabineta in o tem, da se imenuje Andrássyja znanim ministrom. Grof Mihael Karoly je Andrássyjev zet, ki je vodil radikalno levico, naj bi vstopil v novo vlado. Prince Windischgratz pripoveduje: Ob 8. uri zjutraj me je telefon zbudil iz sna. Bil je kralj sam, ki je hotel izvedeti, ali je Andrássy sprejel. — "Nikdar nisem o tem dvomil, sprejel je!" — "Pridite takoj z njim k meni", se je glasil odgovor. Hitel sem k Andrássyju. Ta je poklical svojega zeta Karolyja in mu javil, da ga bo v prihodnjih dneh na lastno pest spravil v Gödöllö (h kralju). Ko sem se vračal, sem srečal na mostu Karolyja in njegovo ženo. Pridružil sem se jima. — "Sedaj moramo skupaj delati", sem dejal. "Ti imaš vse karte v rokah. Ti moreš vso zrdvo mirnim potom rešiti, če hočeš. Pridi z menoj k Andrássyju." Karoly že tri mesece ni bil stopil čez prag tastoje hiše. Sprejem pri Andrássyju je bil prisiljen. Vaszony, Appony in Hadik so se držali ob strani in niso govorili z tastojo nič. Andrássy je pregovarjal zeta, naj vstopi v novi kabinet. Karoly je bil najprej neodločen, končno je izjavil, da bo sodeloval. "Končno ste postali pametni", je dejal zaničljivo od zgoraj nazdol. "Končno splošna volilna pravica, načelna ločitev od Avstrije, takojšen sklep miru". Vprašal sem ga: "Boš pomagati?" Dajal je nedoločne odgovore in je slednjič izjavil, da bi rad gosposko kot grajski sel ali pa pe-

Raznoterosti

Ko je pel grajščakov bič... Gospod, ki kot sekvester oskrbuje grajščino v pliberski okolici, je brskal v starih spisih, ki jih je na kupe shranjenih v starih omara. In je med drugim staknil tudi to-le pogodbo, ki sta jo sklenila podložna bajtar in grajščak in ki se tako-le glasi:

Ponižnondani bajtar Joža N. se zavezuje, da bom našemu visokorodnemu gospodu grofu dajal:

1. Častna darila: Za prevzetje naše bajte 16 for. 45 kr.; za prevzetje zemljišča, ki spada k hiši 1 for.; za prevzetje gozda pri hiši 4 for.
2. Letna plačila: Letni davek od hiše same 3 for. 45 kr., dvakrat; letni davek od zemljišča pri hiši 1 for.; letni davek od gozda pri hiši 15 kr.; da lovi grajščak v mojem gozdu, plačam letno 36 kr.; vrhutega moram gospodu grofu letno oddati dvoje piščet in 20 jaje.
3. Robota: Ob lastni prehrani in brez plačila moram hoditi letno 12 dni kot gonjač z gospodom grofom na lov. 4 dni čediti tla grajskega posestva, 2 dni saditi zelene sadike, 2 dni trgati lan in en dan lan tretji; kedar treba, moram zastoj in brez prehrane iti za gosposko kot grajski sel ali pa pe-

Po dolgih letih prihajajo na dan podrobnosti sarajevskega atentata

KAKO JE PRONIKLA MISEL O ATENTATU, KAKO JE BIL PRAVLJEN IN KAKO IZVRŠEN. — NEMŠKI CESAR JE ODBRAVAL NAPAD NA SREBLO. — ZAROTNIKI SO SKLENILI NAPRAVITI MALO NEPRIJETNOST. — TERMIŃNI ORGANIZATOR ATENTATA JE BIL DANILO ILIČ.

Ruskim poverjenikom je bilo uspešno, da so dognali, kaj je bilo sklenjeno v Konopištu. To, kar je vedel Petrograd, je bilo znano po nekoliko dneh tudi v Beogradu.

Ferdinand je zahteval, da se napade Srbija že leta 1912, ko je bila srbska vojska prekorčila turško mejo. Takrat je on brzo odpotoval v Berlin in imel sestanek z Viljemom v Springu. Viljem je načeloma odobral napad na Srbijo ali je smatral, da se mora to storiti v trenutku, ki bo ugodnejši nego je bil oni leta 1912. On je bil mišljenja, da treba počakati izid balkanske vojne in izvršiti še neke priprave in Srbijo napasti tedaj, ko bo slabša in ko bo izolirana.

Ferdinand je moral sprejeti razloge Viljemove in Avstrija je momentano odstopila od nameravane akcije. Po končani balkanski vojni, po zmagi Srbije nad Bolgarijo, je bila stvorjena situacija, ki je bila za Avstrijo ako že ne povsem nevzdržna, gotovo pa neprijetna in Ferdinand je želel, da se pride iz te situacije čim prej: Srbiji je treba privediti ponižanje in ubiti njeno avtoriteto, dolženo s slavnimi zmagami v balkanski vojni.

Na sestanku v Konopištu leta 1914 v trenutku, ko je bila Nemčija dovolj pripravljena, se je Viljem sporazumel s Ferdinandom, smatrajoč, da je došel trenutek za končen obračun ne samo s Srbijo, marveč tudi Rusijo, ki je bila takrat projektirala novo veliko oboroženo svoje vojske.

Rade Malobabić, intimni prijatelj Dragotina Dimitrijeviča in eden naših najzaupnejših ljudi v Avstriji, je epazil po nekkih znakih, da se Avstrija žvahnovo pripravlja, da v najkrajšem roku izvrši delo, sklenjeno v Konopištu.

Neki dan je sporečil Dimitrijeviču, da pride Ferdinand v Bosno, da bo prisostvoval manevrom, in predočil mu je nevarnost, ki grozi Srbiji od Ferdinandove bivanja v njeni bližini: "Mora se nekaj storiti proti Ferdinandu", je rekel Dimitrijeviču, ki je odgovoril: "Jaz vem, kaj nam treba storiti. Ferdinand se mora odstraniti; s tem se prepreči izvrševanje njegovega načrta in Srbija in srbski narod se osvobodita svojega najnevarnejšega protivnika". Ni ostalo sami pri besedah. Pozvan je bil Tankosić. "Šiljo, tako je Dimitrijevič nazival Tankosića, Ferdinand pride v Sarajevo in to baš na Vidov dan. Moramo mu privediti kako neprijetnost".

Tankosić je razumel, kaj mu je treba storiti in takoj je dobil Milana Ciganarića in mu naložil dolžnost, da dva Bosanca, Gavriila Principa in Nedeljka Čubrinovića poučuje v rokovalju z bombami in streljanju iz revolverja. Vežba se je vršila nekoliko dni v Topčideru. Prehod v Bosno se je izvršil skozi takozvane kanale. Princip je prekorčil mejo v smeri proti Tuzli Čubrinovič pri Zvorniku. Sestala sta se v Tuzli in odšla v Sarajevo. Tam se jima je pridružil v zaroto še znatno število nacionalnih boriteljev.

Tehnični organizator atentata je bil Danilo Ilić, učitelj, ki je bil tudi sam v jedni zasedi. Zased je bilo šest. Na eni je bil Princip, na drugi Čubrinovič na tretji Grabež, na četrti Muhamed Mehmedbašić, na peti Čubrilovič, na šesti Popović, Princip in Čubrinovič sta prinesla s seboj iz Srbije večjo količino ciankalijs, ki sta ga dobila od Tankosića, da bi se atentatorji po izvršenem atentatu takoj zastropili.

Na Vidov dan je bilo Sarajevo posebno svečanega lica. Mesto je bilo v zastavah, ulice polne občinstva. Vojaška in civilna birokracija je bila prijetno razpoložena in niti sanjalo se ni nikomur, kaj se bo zgodilo.

Okoli 10 minut predpoldne je krenil iz Ilidže svečan sprevod. Na enem avtomobilu se je vozil Ferdinand s svojo ženo. Spreddaj in zadaj so vozili drugi avtomobili. Sprevod je šel proti zasedi, na kateri je bil Čubrinovič. Ta vrže bombo... Ali ni imel dovolj srečno roko. Bomba pade pred avtomobil prestolonaslednikovega adjutanta in ta je bil ranjen. Čubrinovič popije ciankalijs in skoči v Miljačko. Zandami hitijo za njim in ga potegnejo iz reke. Čubrinoviča peljejo v zapor, adjutanta odnesejo v bolnišnico, Ferdinand je nadaljeval pot v občinsko poslopje. Tam je rekel ljuto županu: Prišel sem, da se razvedim, ali vi me pričakujete z bombami. Potiorek je bil ves iz sebe.

Po sprejemnih ceremonijah izjavi Ferdinand željo, da gre v bolnišnico pogledat kako je njegovemu adjutantu. Atentatorji so opazili po pripravah na ulicah da pride Ferdinand in so se pripravili na nov udarec. Prestolonaslednikov avtomobil krene po ulici, kjer je stal Princip. Ta ustrelil iz revolverja dvakrat in smrtno pogodi nadvojvodo in ženo njegovo. Princip ni mogel izpiti ciankalijs. Policaji so ga prijeli in odgnali v zapor. Strašne muke sta pretrpela Princip in Čubrinovič. Samo eden atentator Mehmedbašić je bil pobegnil preko Črne gore v Srbijo.

Od nedeležencev v sarajevskem atentatu danes so gotovo vsi mrvti. Oni, ki so bili prijeli v Sarajevu, so bili ali obešeni, ali so umrli v zaporu. Oni, ki so organizirali atentat, so bili ustreljeni od avstr. oblasti leta 1917. Mehmedbašić je bil obsojen na 15 let ječe.

Ni jih več v življenju, ali proslavljeni bodo, dokler bo živ naš narod, kakor se proslavljajo oni naši veliki junaki, ki so ubijali paše in so dvignili narod na vstajo leta 1804 in so stvorili Srbijo veliko in slavno.

Is "B. D."

magati pri popravil grajskih poslopjih.

Ako bi hotel prodati svojo bajto, moram prej vprašati in prositi dovoljenja g. grajščaka in če mi to dovoli, moram od izkupička plačati 10% gospodi.

Plačati moram tudi pristojbine za vsako pogodbo v grajščini 5 forintov 36% krajecarjev.

Joža N., bajtar na S. Dostavek: Teško breme je nosil sicer ta bajtar, pa vendar še ni bil na najslabšem; pri sosednjem grajščaku so morali bajtarji in kmetje nositi še hujša bremena, ker so imeli nad seboj trojno gosposko: grajščaka v Pliberku, onega v Ženeku in gospoda v Šent Pavlu.

Če bi vstali vsi ti ubogi slovenski bajtarji in kmetje iz groba, zjokali bi se same radosti nad sedanjou jugoslovansko svobodo.

RUSI PROSJO ZA DEPORTACIJO.

San Francisco, Cal., 10. febr. — Državnemu departmentu so bile sporočene resolucije, v katerih se daje izraza želji tisoč Rusov, stanujočih v San Francisco, naj se jih deportira v sovjetsko Rusijo. Resolucije se je sprejelo na nekem sestanku, katerega je sklical Sovjet ruskih delavskih odposlanec mesta San Francisco. Tukajnji Rusi, kot seglasi v resoluciji, so pripravljene prijaviti se za prostovoljno deportacijo, kakor hitro bo imela vlada pripravljene tozadevni transport.

GOZDNI ROMAR

FRANCOŠKI SPIRAL GABRIEL FERRY.

Na "Glas Naroda" prevedel G. F.

155

(Nadaljevanje).

— Kdo je oni barbar, — je vprašal, — ki si je drznil uporabiti mož ali puško proti tej lepi živali?

— Ta plemeniti konj, — je odvrnil Sir Frederick, — je oni, katerega imenujejo vakerji v Texasu Belega dirkača prerij. Od Texasa sem sva ga zasledovala in večeraj sem uporabil proti njemu sredstvo, katero se uporablja pri njem proti konjem, ki uidejo lasu, namreč krogeljo od strani v vrat. To je precej nevarno sredstvo, a je bilo uspešno in tam ga vidite. Rana nima ničesar pomeniti in v Londonu se bom lahko postavil z njim.

— Če boste prišli tjakaj, — je mirral Diaz.
— Torej, — je nadaljeval Wilson, ki se je zopet pridružil skupini, — kot sem imel že čas povedati sem večeraj krog četrte ure, ko ste vi spali, videl plavati po reki navzdol kanoo s celim tovornim potnikov.

Kanadee je prišel pozorno poslušati.
— V tej kanoo se je nahajal neki Mestizo in nadaljni bandit, katerega poznam, po imenu Red Hand.

— Mest'zo in Red Hand! — je vzkliknil Bois-Rose ki je spoznal pod temi imeni Mestiza in Main Rouge-a. — Večeraj ste jih torej videli?

— Peljali so se v kanoo po reki navzdol.
— Ali so bili sami? — je vprašal Pepe, ki je videl, kako je Kanadee obledel ves strahu in razburjenju.

— O ne, imela sta pri sebi nekako deset Indijancev. Ti lopovi se razumejo na umetnost, kako nabrati v teli stepah celo tolpo banditov.

— Ali ni bil noben mlad belokozec pri njih? — je vprašal Kanadee, ki je skušal prikriti svoje razburjenje.

— Tega ne morem reči, — je odvrnil Wilson.

Ta nedoločni odgovor je popolnoma uničil Kanadea. Njegov obraz je kazal bolelost.

— On je bil poleg, je moral biti poleg, — je rekel Pepe odločno.

— Ni ga bilo poleg, — je rekel Bois-Rose bolesto.

— Bil je poleg, to ti rečem, — je odvrnil Španec. — Bilo je v tvari in ta lovec ni mogel natančno videti.

— To je mogoče, — je odvrnil Amerikanec flegmatično.

— Vi čujete, Komand, — je rekel Pepe ognjevitost — večeraj sta se peljala po reki navzdol Main Rouse in Mestizo, ta dva vrağa iz pekla. Naprej! Par ur in dohiteli jih bomo. Smrt in pogubljenje! Dobro, da vemo, da se tako blizu nas. Sir Frederick, — je nadaljeval Španec, — če imate veselje, pojdite z menoj in prisostvovali boste krvavemu boju.

— Če hočete smatrati sveto stvar za svojo, — je rekel Bois-Rose, — stvar očeta, ki skuša izrgati sina iz rok strašne smrti, potem pojdite z nami in Bog vam bo nekoga dne povrnil, kar boste storili za očeta in sina.

— To je proti najinemu dogovoru, — je rekel Amerikanec, — Sir Frederick, to je vaša osebna zadeva in pismeno me boste morali odvezati.

— Storiti hočem to, tukaj pred vsemi, — je rekel Anglež ki je bil ginjen od bolesti in glasu starega gozdnega romarja. — Nikdo ne sme reči, da sem odklonil prošnjo žalostnega očeta.

— Dobro, — je rekel Wilson, — kajti dosedaj smo itak vodili življenje postopačev ter kradih Bogu dneve.

Konji so bili hitro osedlani in belega dirkača so privezali na rep Wilsonovega konja. Hitro so nato sledili smeri reke navzdol in sicer Indijanci peš, oba novodošla na konjih ob bregu, ostali pa v kanoo.

Če se prestavimo v mislih nazaj v trenutke, ko sta oba loveca, oropana orožju, a pripravljena slediti Fabijanu, zadelna na Gayferosa in če zasledujemo dogodke naprej, kako sta si preskrbela novo orožje in dobila v Rayon Brutantu strašnega zaveznika in če pomislimo, da je cela četa narasla na petnajst ljudi, potem nam je pač dovoljeno, da jih pustimo za trenutke na njih pohodu ter se obrnemo drugam.

Predloži smo že pustili Fabijana v nemar ter moramo poseči nazaj do trenutka, ko je v boju z Indijancem zdrčal po piramidi navdol. Puška mladega Španca je ležala poleg nepremičnega gospodarja. Oblegovalci, ki so vedeli, da jih Pepe in Bois-Rose ne moreta doseči brez pušk, so se vrgli na Fabijana in par trenutkov je zadostovalo, da so se ga polastili ter ga odnesli z Indijancem vred, ki je bil že mrtev.

Tri mrtve Indijance so vrgli v brezdno vodopada. Kar pa se tiče Fabijana, pa je svakdo lahko videl, da je še živ.

Mestizo je bil sicer zadovoljen z uspehom a je vendar pričel šteti svoje mrtvice. Od enajstih Indijancev, katere je imel pri sebi, jih je bilo šest ubitih in Baraba je bil sedma žrtev. Naenkrat je bilo čuti na ravnini tulenje in eden izmed starih vojnikov, ki so ležali tam v zasedi, je pribitil ter povedal o smrti treh tovarišev. Mestizo je jezno zacepetal z ного, a se ni pomišljal še nadalje.

Main Rouge je dobil povelje, da odnese še vedno nezavestnega jetnika v kanoo, ki je bila privezana ob vhod v podzemski tunel. Stari ameriški renegat ter Indijance, ki je ušel Bois-Roseju, sta ponesla Fabijana ter čakala na Mestiza, ki je moral kmalu priti.

Ravno v trenutku, ko je ostal Mestizo sam ga je presenetil Bois-Rose, ki se je vrnil na piramido. Bolečina Kanadea mu je kazala, da pomenja vzeti Bois-Roseju življenje, če se mu izrga Fabijana.

Divji Mestizo je skušal zadati Kanadea kako grdo, a ne smrtonosno rano ter na ta način zadovoljiti svoje poželenje po krvi. Ker pa se je prepiral, da je ognjeno orožje brezuspešno v takem vremenu, je pobežnil.

Sredi naraščajoče teme si ni Mestizo prav nič prizadeval prikrievati svoje sledove. V sled tega je bil Mestizo že davno pri svojih tovariših, ko sta Pepe in Kanadee še vedno blodila na slepo srečo po temi.

— Kdor se loti preštevilnih stvari, jih slabo izvede, — je rekel Main Rouge slabe volje, ko je veslal s svojim sinom. — Ti imaš vedno dvajset načrtov v svoji glavi, a ne izvedeš niti enega.

Mestizo je molče pokazal s prstom na Fabijana, ki je ležal na tleh kanoo, zvezan, da na ta način protestira proti obdolžitvi očeta.

Main Rouge pa je nadaljeval:
— In ona ostala dva, katere bi moral izročiti in zaklad, katerega pustimo, dočim bi se lahko s svojim orožjem naenkrat polastili mož?

— Čuj, Main Rouge, če se že toliko ponižam, da opravičujem svoje postopanje, se zgodi to le raditega, da mi ne boš še nadalje trgal ušes s svojimi obdolžbami. Le štirje smo še proti dvema. Pri takem vremenu kot je to, ni puška nič vredna kot moč. Čakati, da se vihar poleže, bi pomenilo čakati do solničnega vzhoda in ga kaj takega nimam časa. Kar se eden že tukaj. Tekom treh dni ga bom izročil Črnemu sokolu in ostala dva ne štejeta več. V pretrjah je levet brez orožja mrtvec človek. Lakota in medvedu nas bodo

Pekoče grlo, bolečine v prsih
znaneje influence.
Dajte grlo in prsni odvijajočo vdrigatov a
Pain-Expellerjem
ter pokrite prs s sukseno obzavo. Ne izpostavljajte se potom zanemarjanja prehlada vnetjem, pljučnici, influenci in drugim nevarnim boleznim.
Kupite Pain-Expeller janes v vaši lekarni, 25 in 62 centov steklenice. Pristal ima našo tvorniško znamko
↓ "SIDRO" ↓
Ne jemljite nadomestil ali posnetkov.
F. AD. RICHTER & CO.
326-330 Broadway, New York

oprostili obeh, še predno bomo dospeli do Vilie. Glede zaklada pa ti ni treba biti v skrbeh, kajti nobene nevarnosti ni, da bi odletel po zraku in še pred koncem meseca se bomo vrnili k njemu, dočim bi jaz v drugačnem slučaju lahko izgubil priliko polastiti se bele golobice, ki ima krila, da zbeži. Če imaš kaj odgovoriti na te razloge, govori hitro, da ne bo več govora o tem.

(Dalje jutri.)

Avstrijski drž. kancelar o položaju

Finančni in proračunski odsek je imel sejo, v kateri je državni kancelar dr. Renner razpravljal o težkočah pri nabavi živil in kreditov ter poudarjal, da je treba čimprej denarna sredstva pritegniti v državne svrhe, da se s tem pridobi tudi zaupanje inozemstva. Vred tega bo vlada prihodnje dni predložila zakonski načrt o oddaji premoženja in tudi druge davčne predloge.

Dr. Renner je potem govoril o zunanji politiki. Vodilna misel zunanje politike je premagati sovražno razpoloženje ki je ostalo po vojni, in nezaupanje zmagovalcev proti Avstriji, kakor tudi tisočera nerazpoloženja narodnostnih držav ter na ta način omogočiti svoboden gospodarski promet. Dr. Renner misli, da se more smatrati za gotovo, da so se Avstrije moralno obnovili in da je njegovo potovanje v Pariz k temu bistveno pripomoglo. Lahko se dvomi o materialnih uspehih dočim je moralni uspeh gotov. Vlada hoče nadaljevati pot, ki jo je začela ter stalno vzdrževati zveze z vrhovnim svetom. Posebno važno je seveda, pravi dr. Renner, da pridemo v dobre odnose s sosedji. V to svrhu bo poslala vlada odposlance v Prago, da izvedejo kolikor mogočeto, kar predpisuje mirovna pogodba. Svari pa, naj se pri tem ne pretirava. Zakaj marsikdo vidi v teh politikih bližanja že načrte za vzpostavitev gospodarske skupnosti stare Avstrije, načrte za vzpostavitev donavske konferencije ali vsaj carinske združitve, ter vidi že, da so okoli Avstrije padle carinske meje. Dr. Renner poudarja, da je silno težko priti do normalnih trgovskih dogovorov, kakor so bili navadni pred vojno med državami, ki si niso bile prijazne. Že tu, pravi dr. Renner, bomo imeli največje težave. Vse drugo pa je pretirano in tudi ne odgovarja namenom vlade. Misli na gospodarsko donavsko konferencijo, je sedaj utopijska. Narodnostne države, ki so nastale na tleh stare Avstrije, so preveč veselo svoje gospodarske suverenitete da bi se mogle misliti, da bi se je hotele iznebiti. Take iznebitve lastne gospodarske suverenitete bi sedaj ne mogli priporočiti niti Avstriji, ki je gospodarsko najslabotnejša.

Državni kancelar pravi nadalje, da so se uvedla pogajanja tudi z Beogradom ter da ni izključeno, da se bodo v doglednem času vrnila pogajanja o uveljavljanju mirovne pogodbe z jugoslovanskim kraljestvom. Namen teh pogajanj je predvsem, ustvariti znosno gospodarsko medsebojno življenje, in ko bo ta cilj dosežen — že tega je pa še dolgo — pa bo mogoče ozreti se še dalje. Pri tem gre v Avstriji v prvi vrsti za to, da dobi najpotrebnejše sirovine, od čehoslovaške države potrebni premost, od Jugoslavije pa potrebna živila. Avstrijska zunanja politika polaga seveda največjo težavo na složnost z nemško državo in na pametne odnose s Italijo, kakor tudi na gospodarski sporazum z Rumunijo ter na dobare odnose s Poljsko. Vsa ta zunanja politika mora biti v prvi vrsti namo gospodarska.

Dr. Renner je govoril potem o notranji upravi ter izjavil, da namerava vlada izvesti likvidacijo prejšnjih skupnosti. Bistvena potreba je konsolidacija obrambnega sistema v zmislu mirovne pogodbe. Prizadevanja, da bi se ubranili vojakov-najemnikov in da bi dosegli sistem milice, so bila brezuspešna.

Nadaljuje veliko delo je reforma ustave. Državna pisarna je sestavila načrt, ki ga pa kabineti svet še ni predelal. Glede osnovne ustavnega dela, kakor ga je koalicija sprejela, so se začele razprave z nekaterimi deželnimi vladami. V to svrhu bo državni tajnik dr. Mayer potoval v deželnih glavnih mestih, da preprča posamezne dežele, da ima državna vlada edini namen, ustvariti zvezno ustavo, ki združuje relativno samostojnost dežel z delovanjem skupne uprave.

To sta dve glavni nalogi parlamenta: gospodarska in finančna ustava ter politična ustava.

POZDRAVI IZ NEW YORKA.

Pri odhodu v staro domovino pozdravljamo vse znance in prijatelje po širni Ameriki, posebno pa v Aliquippa, Pa.; pozdravljamo tudi one v Ellwood City in vse one, ki so nas spremlili do kolo-dvora v Aliquippa. Lepa hvala vsem skupaj, posebno pa onim, ki so nas spremlili v Pittsburgh, Pa. Na veselo svidenje v Jugoslaviji! G. Smrekar, J. Jančar, J. Anžur, J. Grželj, L. Pečič, M. Skubie, A. Skubie.

Odhajajoč v domovino svojih dedov in pradedov, pozdravljam vse rojake in rojakinje širom Amerike, posebno družino Smole v East Heleni, John Smitha, Joe Pusta, Dejake in druge; pozdravljam tudi John Šegata v Clevelandu, Ohio. Vsem skupaj ključem: Na zdar! — John Ambrožič.

Zlaj pa grem v staro domovino Jugoslavijo v rojstni kraj Gaberje. Pri odhodu lepo pozdravim vso zlahto, znance in prijatelje, želeč jim obilo sreče, sebi pa srečni pot. Ameriki želim veliko dela, delavec pa velike plače. Američka je mila dežela in jaz je ne bom zlahka pozabil. Če ne bo za mene v starem kraju, bom pa prišel nazaj. — Štefan Luzar.

Parnik "President Wilson"

odpluje v Trst, dne 6. marca.
S tem parnikom morejo potovati samo Slovenci, ki spadajo sedaj pod Italijo.
Vožnja stane v trejem razredu \$109.00.
V drugem razredu \$175.00.
Kdor želi s tem parnikom potovati, naj pride tri dni pred odhodom parnika na naš naslov, da zmoremo pravočasno preskrbeti potne Este.

TVRDE FRANK BAKSER,
23 Cortlandt St., New York, N. Y.

ROJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

NAZANILLO IN ZAHVALA.

Tužnim srecem naznanjam vsem sorodnikom in znancem, da je nemila smrt pobrala meni nepozabnega soproga

FRANKA KLOBOKAR.

Dne 11. decembra 1919 je šel po opravkih v mesto. Ko se je pa vračal domov, se je na neznan način pripetila nesreča, da je bil najden na tiru poulčne železnice in odpeljan v bolnišnico, kjer je v par urah umrl.

Bi je član društva sv. Alojzija št. 58 KSKJ. in društva Slovenski Bratje SDPZ. Obe društvi sta mu priredili dostojen pogreb, ki se je vršil dne 15. decembra po obredih sv. katoliške cerkve in je pokopan na katoliškem pokopališču.

Tem potom se najpristnejše zahvalujem društvenim bratom za dostojen pogreb. Najlepšo zahvalo izrekam tudi vsem, ki so mi stali v pomoč in tolažbo ob uri moje žalosti.

Ranjki je bil doma iz St. Jošta, fara Stopiče pri Novem mestu. V Ameriki je bival 16 let. Tukaj zapuščila mene žalujočo soprogo in šest nedorastlih otrok ter eno sestro, v stari domovini pa staršice, dve sestri, enega brata in več drugih sorodnikov.

Počivaj v miru, bodi ti lahka ameriška zemlja, moj nepozabljeni soprog!

Žalujoči ostali:
Anta Klobokar, soproga in otroci.
726 N. Haugh St.
Indinnapolis, Ind.
(12-14-2)

NAZANILLO IN ZAHVALA.

Tužnega srea naznanjam vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, da mi je nemila smrt vzela iz tega sveta moje preljubljeno soprogo

ANO LOGAR, roj. PETRIČ.

Bolchala je od maja meseca, a boleha je bila že več kot eno leto. Umorila jo je kruta bolezen, katere jih največ vzame — sušica. Umrla je 28. januarja ob 5.30 zvečer. Pogreb se je vršil 31. jan. ob 9. uri zjutraj s cerkvenim obredom na katoliško pokopališče.

Rojena je bila 21. julija 1884 v Rovtahi pri Logatcu. Bila je članica društva Slovencev in Hrvat št. 151 SSPZ. v Niles, Ohio, in društva sv. Antona št. 108 JSKJ. v Youngstown, Ohio. Tukaj zapuščila mene žalujočega soproga in 5 nedorastlih otrok od 13 do 2 let ter enega bratrana.

Moja najlepša zahvala obema zgoraj omenjenima društvoma, ki so jo v tako obilnem številu spremlila k zadnjemu počitku ter ji položila krasne vence na njen grob v zadnji spomin, kakor tudi Matiju in Mary Leskovec. Zahvaljujem se najsrčneje gospej Pepi in gosposdu Jožetu Pajniku, katere sta mi bila ves čas njene boleznin strani, obema društvoma ter drugim iz Girard in Niles, kateri so mi gnotno pomagali. Še enkrat najsrčnejša zahvala vsem skupaj!

Tebi, pokojna žena in mati, pa bodi lahka ameriška zemljica. Počivaj v miru!

Žalujoči ostali:
Ignace Logar, soprog.
Ignace, John, Mary, Frances in Franky, otroci.
Ignace Sedej, bratrane.
Niles, Ohio, dne 10. februarja 1920. — 710 Pugh St.
(14-16-2)

PROŠNJA IZ UJETNIŠTVA.

Rad bi izvedel, kje se nahaja JOHN BALOH. Pred vojno se je nahajal nekje v Chicagu. Jaz sem doma iz Črnic, pošta Brezje, Gorenjsko, zdaj sem pa vojni jetnik v Italiji. Prosim cenjene rojake, ako kateri ve kaj za njega, da mi blagovolji naznaniti, ali pa naj ga opozori, da se mi sam zgleda na ta naslov:

Anton Dacar,
Prigioniero di Guerra,
Castelnuovo, S. Giovanni,
Valdarno,
Prov. Arezzo.
Italia.
(14-16-2)

IŠČE SE SLOVENKO

za oskrbo otrok in opravljati druga hšna dela, naj bo stara ali vdova z enim otrokom. Plača dobra. Če nima za pot, ji jaz pošljem tikek. — Mrs. Jenine Toljat, 177 W. 13. Ave., Cedar Rapids, Iowa.

Išče se FRANCE LUCKMANN in ANTON SLAPNIK. Prvi je bil pred 10. leti v Ewell, Utah, in pozneje v Portland, Oregon, 810 First St.; drugi pa je imel naslov: Box 299, Rock Springs, Wyo. Prosim, naj se mi oglasi ta na ta je naslov: Josef Kaša, Hambern I., Bremen-Str. Nr. 11, Germany.

PISMA IZ STAREGA KRAJA

imajo v našem uradu sledeči:

JOŽEF GORNIK od žene iz Martinjaka. Svoječasno je bil v Clevelandu, Ohio, na 1422 East 55. St.

ALOJZIJA MIKLIČ, omožena SMITH, od svoje hčere Antonije iz Drage.

ANA POJE od Franjice Zbašnik iz Čabra. Svoječasno je bila na 212 Graham Ave., Brooklyn, N. Y.

LOUIS MODERC od Giovanni Modere iz Gorice ter od brata in svaka.

JOHN GALIAN od Mijo Ceti-na iz Petrinja na Hrvatskem.

FRANK GABRENJA od Frančiške Gabrenja iz Martinjaka.

ANDREJ ŠTEFANIČ od svoje hčere Rezike Krkovič iz Gornje Perušice.

FRANK ARH od svoje hčere Jelice in žene Gabrijele iz Čabra.

JOHN RUDOLF od Ivanke Rudolf iz vasi Ravna. Svoječasno je bival v Richwoodu, W. Va., Camp 50.

FRANK PETERNEL od svoje sestre Marije iz Poljan pri Cirknici.

REZI HROVAT od svoje sestre in matere iz St. Vida. Svoječasno je bila na 1316 E. 55. St., Cleveland, Ohio.

LUKA JAMNIKAR od svojega brata iz Rožne doline. Bil je pri vojakih pod imenom Jeninger v Nogales, Ariz.

ANTON ZORMAN, ki je bil v Mammoth, Cal., od brata Zormana iz Roč v Istri.

JOŽEF MEGLIČ, mizar, ki je delal v Brooklynu, N. Y., od svoje žene Ivane Ivane Meglič iz Ljubljane.

URBAN STRAŽIŠAR od Hele ne Stražisar iz Škofee.

IGNACIJ MASTEN od Ane Masten iz vasi Sredšče na Štajerskem.

FRANK IRT od svoje matere Marije Irt iz Kočljettec pri Višnjji Gori.

JOŽEF ŽAGAR od svoje sestre Ivane Žagar iz Iške vasi pri Studenec in od očeta Jožeta Žagar.

FRANCE ŽUN od svoje družine Štefana gora št. 5, pošta Cerklje pri Kranju, Jugoslavija. V pismu je več važnih novic, zato naj se nemudoma oglasi.

Cosulich Line

Direktna pot na Grsko in v Trst

Parnik President Wilson odpluje 6. marca

Parnik Argentina odpluje 30. marca

Parniki odplujejo od pomena 7. o' vnoziho 41. ulica, 80. Brooklyn

Za cene in druge informacije se obrnite na

PHELPS BROTHERS & CO.

Passenger Department
4 West Street New York

IŠČEK DOBRE DOGARJE.

Plačam visoke cene in imam najbolj si les v Texas. Napišite lahko dvakrat toliko kot pa dугje v močvirjih, ker ne morete delati več dni po vsakem dežju. Moj les je na visokem in nikdar pripravljen. Max Fleischer, 258 Lewis St., Memphis, Tenn. 21x

POTREBUJEMO ŽUPNIKA IN ORGANISTA

za faro sv. Jožefa v Forest City, Pa. Oba sta odstopila. Prednost ima duhovnik, ki se je izšolal v Ameriki. Vse tozadevne ponudbe naj se pošljejo tajniku cerkvene-ga odbora: J. A. Dečman, Forest City, Pa. (11-16-2)

Želim izvedeti za svojega sina JANEZA JEROVŠEK. Doma je iz Lahovč št. 28 na Gorenjskem. Nahaja se že dve leti v italijanskem ujetništvu. Prosim cenjene rojake, ako je kateremu kaj znano o njem, naj mi sporoči njegov naslov, za kar bom zelo hvaležen; če pa sam bere te vrstice, naj se mi oglasi ter navede svoj natančni naslov svoje-mu očetu: John Jerovšek, Box 1, Pryor, Huerfano Co., Colo. U. S. America. (11-17-2)

Rad bi izvedel za naslov mojega strica JERNEJA TURK. Šel sem, da se nahaja nekje v Minnesoti, baje v Stevens. Rad bi mu nekaj važnega poročal iz starega kraja. Torej ga prosim, naj se mi oglasi, ali če pa kateri izmed rojakov ve za njega, naj mi sporoči njegov naslov, za kar mu bom zelo hvaležen. — John Vesel, Box 247, Lumber City, Ga. (13-17-2)

PROŠNJA.

Podpisani sem čul, da je bil Jernej Kranjec umorjen nekje v East Palestine, Ohio. Jaz sem prejel iz starega kraja od njegovih ljudi pismo, da naj jim poročam podrobnosti o njem, katerih pa ne vem. Zato prosim cenjene rojake v East Palestine, Ohio, posebno uradnike društva Slov. Nar. Podp. Jednote in društva sv. Barbare, če kaj vedo, da mi poročajo. Njegov starišar so znatitelj. Louis Prezelj, Box 147, Leavittsburg, Ohio. (13-14-2)

OGLASILJO NAJ SE

trije bratje LUDOVIK, BENJAMIN in ALOJZI HROVAT. Pri nas je pismo od brata Franca iz starega kraja.

JOSIP STIBERNIK, ki je bil svoječasno na 1620 Fisk St., Chicago, Ill.

ALOJZIJA KAPŠ, roj. FERRI, ki se je nahajala svoječasno v Teleston, Ind.

ANGELA PRINC omožena KOSIČ.

Vsi ti naj se oglasio na upravništvu tega lista čimprej mogoče. (13-16-2)

DOCTOR LORENZ

EDINI SLOVENSKE GOVOREČI ZDRAVNIK
SPECIALIST MOŠKIM BOLEZNI

644 Penn Ave PITTSBURGH, PA.

Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jaz sam že zdravim nad 23 let ter imam skušnjo v vseh boleznih in ker znam slovensko, zato vas morem popolnoma razumeti in spozna ti vašo bolezen, da vas ozdravim in vrnem moč in zdravje. Skozi 23 let sem pridobil posebno skušnjo pri ozdravljenju moških bolezni. Zato se morete popolnoma zanesti na mene, moja skri pa je, da vas popolnoma ozdravim. Ne odlašajte, ampak pridite čimprej.

Jaz zdravim znanstveno, brez namizja in laze po tolosti, bolani v urju, iz pedanje las, bolečine v kolenih, stare rane, živčne bolezni, oslabost, bolani v mokuhrju, ledcah, jetrah in želodcu, zvenice, revmatizam, katar, zlate žile, anidua itd.

Uradno ure so: V ponedeljek, sredo in petek od 8. ure zjutraj do 8. ure popoldne. V torek, četrtek in soboto od 8. ure zjutraj do 8. ure popoldne. Ob nedeljah pa do 2. ure popoldne.

PO POŠTI NE ZDRAVIM. PRIDITE OSEBNO. NE POZARITE IME IN NASLOV.

Dr. LORENZ 644 Penn Ave. PITTSBURGH, PA.

Nekateri drugi zdravniki rabijo tolažila, da vas razumajo, jaz znam hrvatsko in iz starega kraja, zato vas lahko ozdravim, kar več razumam.